

DARBININKAS

XLIV NR. 67.

SECOND-CLASS

Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, SPALIO - OCTOBER 6, 1959

910 WILLOUGHBY AVE.,
BROOKLYN 21, N. Y.

10 CENTU

KARALIAUS DRABUŽIS

**Džiaugsmas po de-
rybų Camp David
nyksta greičiau nei
po Ženevos 1955**

Chruščiovo — Eisenhowerio susitikimas ir pasikalbėjimas buvo kaip aukšto lygio vaidinimas. Svarbiausi įvykiai buvo atlikti už uždarangos, o publikai parodyti tik vaidintojų veidai su atspindėjusiu juose džiaugsmu. Prezidento lūpos sakė: "Ie-dai sutirpdyti", "pagerinta at-mosfera". Chruščiovas jau iš Maskvos atsišaukė: prezidentas pasakė korektiškai, prezidentas nuosirdžiai nori taikos, ameri-kečiai nuosirdžiai nenori karo.

Bendrame pasitenkinime ne-buvo nė klausimo, kas iš tik-rųjų tame pasikalbėjime sutar-ta. Užteko girdėti, kad atmos-fera pagerinta... Bet įvyko kaip pasakoje apie nuostabius nematomus karaliaus drabužius. Vaikas šūktelėjo, kad karalius nuogas, ir visų akys nustojo drabužius matyti.

Tokią pasakos vaiko rolę dėl pasitarimų tarp Chruščiovo ir prezidento atliko D. Lawrence (NYHT), tardamas apie pasita-rimo vaisius: nė vienu klausiu-mu nesutarta iš tų dalykų, ku-rie sudaro šaltąjį karą. Nieko nesutarta dėl Berlyno; nieko dėl konfliktų, kuriuos sukurstė Sovietai viduriniuose rytuose; nieko dėl nusiginklavimo.

Po tokio šūktelėjimo ir Drum-mond (NYHT) sutinka, kad nie-ko nesutarta, bet nori apginti tik tos "pasitašiusios atmosfe-ros" reikšmę būsimom dery-bom.

Lawrence plėšia ir tą pasku-tinį lapelį, kuriuo buvo mėgi-nami pridengti pasikalbėjimo dalyviai. Tokis lapelis buvo pa-reiškimas dėl Berlyno: esą "de-rybos dėl Berlyno neturėtų bū-ti atidėtos iki begalybės, bet jos neturėtų būti ribotos kon-krečiai apibrėžtu laiku". Tuo pareiškimu esąs pašalintas pa-vojus nuo Berlyno. Už tą pa-reiškimą prezidentas sutiko da-lyvauti viršūnių konferencijoje.

Ką tas pareiškimas reiškia? Lawrence: Jis galėtų bet ką reikšti; kada Sovietai nuspręš, kad derybos užtruks pakanka-mai ilgai, tada jie staiga gali padaryti taikos sutartį su rytų Vokietija ir pasakyti, kad Ber-lynas yra rytų Vokietijos dalis.

Tada nuo Vakarų priklausys ri-zikuoti ar ne jėga savom tei-sėm apginti.

Vadinas, viskas priklausys nuo Sovietų, ir tas pareiškimas nieku jų nesuvaržo. Ir prezi-dentas pareiškė, kad jokių ga-rantijų negalys duoti.

Drummond dar guodžiasi lai-mėjimu: Anksčiau Vakaram Chruščiovas sakė: "Išiekit iš Berlyno, arba...". Dabar Chruščiovas nebesako to "arba".

Sušneko kiti vaidinimo daly-viai ar žiūrovai.

Herteris Kongreso narių gru-pui aiškino: Jokių esminių pa-sikeitimų Amerikos ir Sovietų pozicijose... Įtampa atleista. Tai nereiškia, kad galim nuim-ti savo sargybas...

Sen. Kennedy: Užtikrinimas dėl būsimų derybų nereiškia užtikrinimo dėl jų pasisiekimo ir susitarimo...

Achesonas, buvęs valstybės

Lietuvoje sustiprintas spaudimas kunigams

Atleistas ir vėl seminarijos rektorius; šeimininkauja įgaliotinis "kulto reikalams"

Iš Lietuvos pranešama apie gausius kunigų kilnojumus, kurie sustiprėjo nuo pavasario ir tebevyksta dabar.

Labiausiai yra paliesta Kau-no kunigų seminarija, vienien-telė penkių vyskupijų semina-rija, kuriai leista laikyti 60 klie-rikų. Nuo pavasario atleistas seminarijos rektorius ir trys profesoriai. Atleistų profesorių vietoj paskirti trys jauni, jau sovietinio režimo metu išven-tinti kunigai.

Kauno kunigų seminarijos paskutinis rektorius buvo kan. Kazimieras Žitkus. Jo vietoje buvo paskirtas kan. N. Česna, Jonišio dekanas. Tačiau gydy-tojai liudijo, kad kan. N. Čes-nos sveikata neleidžia jam pri-siimti tų sunkių rektoriaus parei-gų ir rugpiutyje jis galutinai atsiskakė. Kan. K. Žitkus turi eiti laikinai rektoriaus pareigas, ligi jas perims dabar kitas pa-skirtas rektorius jo vietoje — kun. Alfonsas Lapė, buvęs Uk-mergės dekanas ir vėliau Kau-no Igulos bažnyčios klebonas. Bet ir jis galės pareigas per-imti ne anksčiau kaip per po-rą mėnesių (jei iš viso galės), nes jam bus daroma sunki ope-racija.

Kiti paskyrimai:
Jonišio dekanu paskirtas

kun. Eugenijus Jokubauskas iš Vilkijos, o kan. N. Česna pa-liktas Joniškėje su kun. J. Marcinkum kaip altaristai. Į Vilkiją nukeltas kun. Micuta iš Paliepių, o į Paliepius nu-vyko kun. J. Kudirka iš Kra-kių. Krakėse liko tik vienas al-tarista kun. M. Buožis. Iš Kau-no Prisikėlimo bažnyčios kle-bono pareigų atleistas kun. My-kolas Gylis ir perkeltas į Ly-mus altarista. Jis buvo profe-soriavęs ir Kauno kunigų se-minarijoje, dėstė kanonus. Iš Kauno šv. Antano bažnyčios klebono pareigų ir iš semina-rijos profesorių atleistas kun. K. Statkevičius ir perkeltas klebonu į Karmelitų parapiją. Į Kurtuvėnus paskirtas kun. J. Povilaitis, o iš Kurtuvėnų kun. Alf. Radzvilas nukeltas į Uk-mergės dekaną pareigoms.

Rudenį nuo spalio vidurio būsia daugiau kilnojumų ir kai-taliojimų, kai iš atostogų grįš įgaliotinis kulto reikalams Ru-gienis.

I štuos kilnojumus, ypačiai

ir kunigų seminarijos vadovy-bės keitimą, žiūrime kaip į val-džios siekimą išimti iš veiklos senosios kartos kunigus. Val-džios tikimasi, kad nauji kuni-gai, išventinti jau sovietinio re-žimo laikais, nebus gavę tiek išsilavinimo, nebus susipažinę su Vakarų teologine literatūra.

SV. MYKOLO bažnyčia Vilniuje, dabar joje rengia parodas.

Anglija šią savaitę renka valdžią

Anglija renka parlamentą spalio 8, ketvirtadienį. Gallupo institutas surinko nuomones, kurios rodo 5 procentų persva-rą konservatorių naudai. Ta-čiau 19 procentų buvo neapsi-sprendę. Jų paskutinis pasirin-kimas ir turės nulemti rinki-mus.

Anglijoje kitokia rinkimų tvarka nei Amerikoje. Agitaci-ja stipriai suvaržyta: jos laikas apribotas trim savaitėm. Kan-didatas tegali išleisti 1260 dol. Jei rinkimus laimės, kaip pa-rlamento narys gaus algos me-

VARZOVAI ANGLIJOJE: Harold Mcmillan (konservatorius, dabar min. pirmininkas), Hugh Gaitskell (darbietis, min. pirmininkas, jei laimės), Aneurin Bevan (darbietis, užs. reik. min., jei laimės), Jo Grimmond (li-beralų lyderis).

tam 4,900 dol. Parlamento na-rio reikalas tai nėra didelė su-ma. Apie 100 buvusių parla-mento narių nesutiko būti renkami, daugumas dėl piniginio reikalo.

Renkamų kandidatų šiemet yra 1500, bet vietų parlamen-te yra tik 630.

Kandidatų gali būti kiekvie-nas, suėjęs 21 metus, išskyrus visų tikėjimų kunigus.

VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJA KADA

Amerika savo sąjungininkam pranešė, kad ji siūlytų viršū-nių konferenciją sausyje ar va-saryje. Amerika nemano, kad prieš tai reiktų užsienio minis-terijų konferencijos.

Anglijos min. pirm. Macmil-lanas skelbė, kad viršūnių kon-ferencijos data bus pranešta tik po Anglijos rinkimų.

Italija nepasitiki Chruščiovo žodžiu

Italijos min. pirmininkas Seg-ni, lankydamasis Amerikoje, pa-reiškė dėl Chruščiovo pasiūly-to nusiginklavimo be kontro-lės: Vakarai padarytų klaidą, savo karinę apsaugą sumažin-dami.

je Kinijoje gyvė Amerikos pre-zidentą, įtikinėjo, kad reikia atsisakyti visiem nuo karo prie-monių ir tik taikingu keliu de-rėtis. Tačiau tuo pačiu metu Maskvos Pravdoje ėmė kaltinti Ameriką imperializmu kom. Ki-nijos vyriausybės narys. Vadi-nas, propaganda prieš Ameri-ką atnaujinama. Bet Chruščio-vas galės sakyti, kad tai daro nebe jis. Jis giria, kom. Kini-ja smerkia. Chruščiovas sugal-vojo būdą būti dviejuose asme-nyse.

Segni. Italijos min. pirminin-kas lankęsis Baltuosiuose Rū-muose drauge us užsienų rei-kalų ministru Pella. Italija nuosirdžiai bendradarbiauja su Amerika.

Ką laimėjo Chruščiovas Kinijoje?

Chruščiovas išbuvo kom. Ki-nijos sostinėje keturias dienas. Viešai jis pasisakė už taiką, už klausimų sprendimą taikingu keliu, atmetė karą, gyrė pasi-kalbėjimą su prezidentu Eisen-howeriu. Tai viešai. Ką kalbė-josi su Mao Tse - tungu pri-vačiai, nepaskelbė nė jokio ko-munikato. Iš kai kurių Chruščiovo netiesioginių prasarimų spauda spėja, kad Mao Tse - tungas nevisur bus pritares Chruščiovo linijai. Tačiau New

York Times vedamajame pasa-ko, kad kalbos apie skillimą tarp Maskvos ir Kinijos yra tikrai to skilimo norinčių vil-ties pareiškimas.

UOSTŲ DARBININKAI SUSTREIKAVO

Uostų darbininkai nuo Atlan-to iki Texas spalio 1 sustrei-kavo. Viso 70,000. Apie 200 prekinųjų ir keleivinių laivų li-ko be patarnavimo. New Yor-ke 3,000 keleivių patys išsikro-vė savo daiktus.

Darbininkai reikalauja valan-dai pridėti su viskuo dar 50 cn. Lig šiol jie gaudavo 2.80 dol.

Skaičiuojama, kad negalint iškrauti iš laivų prekių susida-ro apie 20 mil. nuostolių die-nai.

LUNIKAS III

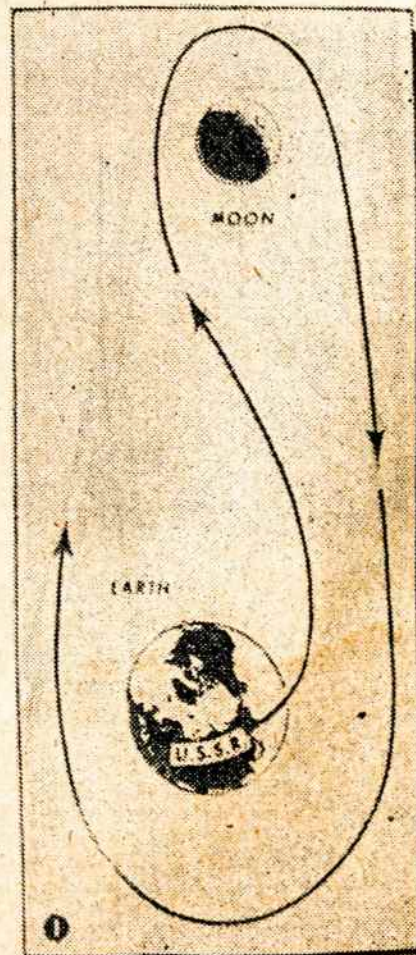
Sovietai paskelbė, kad sek-madienį, spalio 5, 11 valandą ryto New Yorko laiku buvo pa-leistas "lunikas III". Jis turi apskristi mėnulį per 6,250 my-lių nuo jo, nufotografuoti mė-nulio pusę, kuri yra iš žemės nematoma, pasukti atgal že-mės link ir apie žemę apskris-ti.

Lunikas III sveria 612 svarų.

Amerikos spauda sveikino Sovietų naują žygį. Tačiau ne-slėpė Amerikos specialistų abe-jojimų, kad būtų įmanoma to-kia luniko orbita, kaip sovie-tai skelbia. Antra, sovietų skel-bimą, kad naujasis lunikas bus "tarplanetinė stotis", pavadi-no arogancija, nes jis tokia sto-tim būti negali.

— Plieno streiko derybose nebuvo jokios pažangos. Ket-virtadienį baigias prezidento skirtas laikas, kada turi rasti sprendimą.

— Achesonas, buvęs valst. sekretorius ir dabar demokra-tų užsienų politikos planuoto-jas, spalio 2 pasisakė už Nato praplėtimą — prie esamų 15 valstybių siūlė pritraukti dar Austriją, Švediją, Šveicariją, Ispaniją ir kt.

LUNIKO III jam nustatytas kelas.

VILNIAUS RAMYBĖ UŽKLO- JUSI AUDRINGĄ PRAEITĮ

Tokių vardu N. Y. Times ko-respondentas Osgood Caruthers parašė pirmuosius įspūdžius iš Vilniaus, į kurį leista turistam lankytis tik prieš keletą savai-čių.

Vilniuje, šitame tūkstančio metų senumo mieste, pasyvi ramybė yra užklojusi jo ilgą ir audringą praeitį. Šiandieninis lankytojas, sakos koresponden-tas, stebis, kaip šitas tylus pa-likimas su savo užvertom baž-nyčiom, su savo gyventojais, apsirengusiais darbo drabužiais ir apsišerkančiais prie daržovių ir vaisių mažų stalielių pagal siauras ir vingiuotas gatves, i-zoliuotas nuo buvusių ryšių su Vakara, kitados galėjo būti tvirtovė, iš kurios Lietuvos ir Lenkijos kunigaikščiai žygiavo iki Juodųjų marių, o sykį buvo pasiekę ir Maskvos vartus... Osgood Caruthers Vilniuje

sveikino nuosirdžiai, bet ir re-gimai santūriai. Tai buvo ma-tyti iš kalbos. Kai Vilniaus fil-harmonijos direktoriui Caru-thers buvo pristatytas kaip pir-mas Amerikos korespondentas, po 15 metų atvykęs į Lietuvos sostinę, tai direktorius gudra-galvavo:

"Žinoma, tai dėl to, kad A-merika neturėjo jokio intereso aplankyti mūsų kraštą".

Direktorius — pastebi Caruthers, — regimai ignoravo faktą, kad Vilnius buvo užda-rytų miestų sąrašė...

Vilniaus operos ir baletu teat-ro direktorius, Lenkijos žydas, nusivėdė korespondentą ir jo žmoną į lietuvišką operą. Joje buvo vaizduojamas senas lie-tuviškas pasakojimas apie kai-mietį, kuris pakėlė revoliuciją prieš pagyrų puodą kunigaikš-tį ir kombinatorių arkivyskupą. Operos muzika moderni; jos au-torius Balys Dvarionas. Kores-pondentas rado ją vykusią ir atliktą gerai. Tačiau teatro di-rektorius prisipažino, kad Vil-niaus publikos ji buvo priimta santūriai.

Nuvedė Caruthers ir į šv. Mykolo bažnyčią. Ji statyta 16 amžiuje. Bet dabar ją vartoja statybinių medžiagų ir planų parodai. Bažnyčios nava užkrau-ta tos rūšies medžiaga. Tenai skarele apsirūsi žilstelėjusi moteris paaiškino, kad už tų modernios vonios modelių, už stogo medžiagų pavyzdžių, už katilinių yra karstai senųjų did-vyrių ir tikėjimo palikimai. "Kai mes išėjome iš ten, — sa-ko Caruthers, — ji su ramia šiluma pratarė: "Mūsų sveiki-nimai New Yorkui".

Senoviniame vieškelėje, kuris dabar vadinamas Gorkio gatve, tikintieji sekmadienį buvo su-klaupę ant grindinio ir meldė-si prieš atnaujintą restauruotą Gaillesingosios Motinos paveik-lą. Pagyvenęs vyras, kuris ša-ligatvyje pardavinėjo žvakes ir ražančius, lankytojam kalbė-jo: "Ieikite į vidų, matysite gra-žių paveikslų".

Sutiko ir Sovetskaja Litva re-daktoriaus pavaduotoja, žyda, kuris betgi sakėsi neturįs ar-timesnių ryšių su žydų bend-ruomene Vilniuje. O jų ten esą 10,000 ir turi savo vieną sina-gogą. Jis negalėjęs duoti ir ži-nių apie Vilniaus gyvenimą, nes sakėsi esąs užimtas.

Tarp 235,000 gyventojų Vil-niaus mieste korespondentas nesuminėjo, kiek yra lenkų, kiek rusų ir kiek lietuvių. Ta-čiau suminėjo, kad

lenkai turi mažą vietinio po-būdžio laikraštuką lenkų kal-ba. Šiaip oficialiame gyvenime dominuoja rusų ir lietuvių kal-bos.

Statyba eina. Seni istoriniai namai atstatomi pagal senąjį jų stilių. Apartamentiniai na-mai statomi ištisai sovietinio tipo.

Po šitokių pirmojo Amerikos korespondento įspūdžių tikrai sukykla klausimas: ar tai įspū-džiai iš Lietuvos sostinės ar iš provincinio rusų dominuojamo miestelio?

POTVYNIAI OKLAHOMOJE

Savitės pabaigoje Oklahomą ištiko potvyniai po hurikano ir po liūtų, kurie truko penkias dienas. Išsiliejusi Arkansas upė paliko be pastogės 6,000 žmo-nių. Nuostolių milijonai. Tai nuostolingiausi potvyniai vals-tybės istorijoje.

— Indijos min. pirm. Nehru atmetė kom. Kinijos siūlymą derėtis dėl sienų. Kinai nori gauti iš Indijos 40,000 kv. my-lių teritorijos. Derėtis Nehru sutiko tada, kai komunistai at-itrauks iš Indijos savo kariuo-menę.

Kodėl milijonai bėga iš „rojaus“

Amerikos unių vadų pokalbis su Chruščiovu (4)

Chruščiovo pasikalbėjimas su septyniais unių prezidentais priėjo iki tokio punkto, kad Chruščiovas išreiškė pasigalėjimą unių prezidentam, jog jie yra tokio galvojimo. Unių lyderiai pasigalėjimą atmetė. Tada beliko paskutinis klausimas atsakyti aiškiai ir griežtai — taip ar ne: ar yra kas bendro tarp Chruščiovo galvojimo ir unių lyderių? Chruščiovas pirmas davė atsakymą, aiškiai neigiamą.

Chruščiovas: Mes žengiame į komunizmą. Jūs norite stiprinti kapitalizmą.

Reuther: Mes esam suinteresuoti, kaip geriausiai aprūpinti darbininkų interesus laisvėje. Mes skiriamės klausimu, kaip geriausiai turi progresuoti darbo žmonių reikalai.

Chruščiovas: Jūs turite savo žvelgimo kampa, mes turime savąjį. Jie nesuderinami.

Reuther: Kodėl mes negalime tikėti savo sistema, kuri skelbia asmens laisvę ir kodėl jūs turite jausti būtiną reikalą sakyti, kad mes išduodame darbo žmonių reikalus?

Chruščiovas išsisuka nuo atsakymo: Mes susitikome ne tam, kad pablogintume savo santykius. Nekelkime klausimų, kurie mus išskiria. Sujunkime pastangas taikos reikalui. Nebūkime karštakošiai. Klausimai kaip Vengrija yra adatos dūriai. Ką jie gero duoda? Įsivaizduokim, mes keliame klausimą dėl Guatemalos.

Reuther: Mes kritikavome padėtį Guatemaloje, bet svarbiausia yra tai, kad Rusijoje niekas negalėjo kritikuoti jūsų intervencijos Vengrijoje.

Klausimas vėl įtrauktas. Jis stengiasi atleisti Carey'į. Feller, pasukdamas klausimus iš kitos srities.

Feller, bravorų unių prezidentas: Pirmininke, aš negaliu suprasti tokio dalyko: komunistų partija skelbiama esanti darbo klasės išlaisvintoja, o vis dar tebeatomame masinį darbo žmonių traukimą į kitus kraštus, kai tik komunistai paima jų krašte valdžią. Jūs turite pavyzdį rytų Vokietijoje — 3 milijonai pabėgo į vakarų Berlyną, o taip pat 3 milijonai iš šiaurės Korejos į pietų Koreją ir 300 ar daugiau tūkstančių narsių vengrų norėjo išvengti mirties, bėgdami į laisvę... Mr. Chruščiovai, ar galite pasakyti nors vieną pavyzdį, kur komunistam paėmus valdžią, būtų emę plaukti į tą komunistinę valstybę darbo žmonės iš nekomunistinių valstybių? Jei komunistų partija yra darbo klasės išlaisvintoja, tai kodėl kartojas toki reiškiniai?

Chruščiovas: Ar tai viskas? Gerkite savo alų (Feller yra bravorų unių prezidentas). Gal būtų tai padės jums surasti atsakymą į jūsų klausimą.

Feller: Tai nėra joks atsakymas, kodėl milijonai nori pabėgti nuo komunizmo.

★

Ir laikas baigėsi, ir pasikalbėjimo eiga rodė, kad unių prezidentam belieka tik padėkoti Chruščioviui už malonų pasikalbėjimą. O mums, atpasakojus plačiau to pasikalbėjimo svarbesnius momentus, belieka padaryti kai kurias išvadas.

Reikia pripažinti, kad unių lyderių pasikalbėjimas su Chruščiovu yra pats įdomiausias iš visų Chruščiovo pareiškimų šio vizito metu. Jis parvykino vieną ir antrą pasikalbėjimo pusę. Unių lyderiai norėjo susitikti ir išsikalbėti su Chruščiovu privačiai ir intymiai, kaip draugai. Jie nesutikė išleisti net vyriausybės atstovo Cabot Lodge. Jie norėjo kelti klausimus, kurie Amerikos visuomenėje yra gyvi, nes jie labiausiai rodo prieštaravimą tarp Maskvos žodžių ir darbų. Lyderiai norėjo gauti atsakymus iš autoritetingiausio žmogaus.

Tų lyderių tipingiausias ir ryškiausias yra Reutheris. Pasikalbėjimo metu jis pats pasisakė buvęs pogrindžio kovotojas prieš Hitlerį, paskui nuvykęs Sovietų Sąjungą ir padėjęs Sovietų Sąjungos pramonę kurti — per pusantrų metų Gorkio mieste jis treniravo rusus tokiam darbui, kurį jis buvo dirbęs Detroito. Jis buvo sovietų profesinėje sąjungoje; keliavo Sovietuose šen ir ten. Tai žmogus, kuriam tas sovietinis gyvenimas buvo prie širdies, nes pats prisidėjo prie jo kūrimo. Dėl to skundėsi, kad Wall Streetas jį vadina Maskvos agentu. Jis tikėjo, kad reikia tik su atsakingiausiu sovietiniu žmogumi išsikalbėti, ir tos kalbos įtikins jį pašalinti klaidas, kurias Reutheris ir visi kiti mato sovietiniame gyvenime ir jo politikoje, mato prarają tarp žodžių ir darbų.

Reutherio tipo žmonių yra ne tik Amerikoje. Jų visur yra. Jie visi tiki, kad reikia tik išsikalbėti, ir bus surastas kompromisas, susipratimas. Tai tipas, priešingas kitam darbo žmonių lyderiui George Meany. Pastarojo tipo žmonės yra įsitikinę, kad negali būti jokio kompromiso tarp balto ir juodo; tegalima tik arba priimti Chruščiovo kelią arba eiti savu keliu. Meany tipo žmonės yra pasirinkę antrą kelią.

Pasikalbėjimas su Chruščiovu rodė, kokis yra pirmojo tipo žmonių likimas. Reutheris negalėjo įsiteikti Wall Streetui — jį vadino Maskvos agentu. Bet negalėjo įsiteikti ir Chruščioviui, nes Chruščiovas reikalauja priimti absoliučiai viską, ką skelbia jo komunizmas. Jokio kompromiso Chruščiovas nepripažįsta. Niekis yra faktai, kuriuos kelia Reutheris. Jei į tuos spiginančius faktus Chruščiovas negali atsakyti, jis kolioja, niekina lyderius, laiko juos pasigalėjimo vertais žmonėmis. Bet jis reikalauja, kad komunizmo liniją jie laikytų didesne tiesa negu faktus. O jei jie to nepripažįsta, tai juos ir vadina kapitalizmo liokajais.

Chruščiovas skaitosi ne su Reutherio tipo žmonėmis, bet su Meany ir su Dulles, kuriuos jis keliais atvejais pasikalbėjime

PREL. PRANCIŠKUS M. JURAS, šv. Pranciškaus lietuvių parapijos Lawrence, Mass., klebonas, Bostono kardinolui Richardui J. Cushingui pristatė popiežiaus Jono XXIII pakeltą į Jo šventybės rūmų prelatus Right Reverend Monsignor titulu. Prel. Pr. Juras yra Kultūros Instituto pirmininkas, „Eglutės“ steigėjas, visos eilės lietuviškųjų knygų leidėjas. Sveikinamė!

minėjo. Matyt, tokius laiko savo kovos tikrais partneriais.

M.

NUSPRENDĖ NEBŪTI „KULTO TARNAUTOJU“

IŠ LIETUVOS

Sovietinė spauda Lietuvoje paskelbė kunigo A. Ramašausko aiškinimąsi, kad jis metęs kunigystę, kodėl metęs ir kodėl kiti turi pasekti jo pėdoms. Tai sovietinės sustiprintos kovos prieš bažnyčią vienas epizodas. Dabartinis metodas — griauti pačius regimus bažnyčios pamatus, kunigus. Tačiau kai išsikaltai kun. A. Ramašausko argumentus, kyla ir kitas klausimas: kodėl jis buvo atėjęs į seminariją, kodėl tapo kunigu? Ir tas klausimas daros dar įdomesnis už pirmąjį sovietų kovoje prieš bažnyčią.

Kun. Ramašauskas savo kelią į kunigų ir iš kunigų taip atvaizduoja:

Jis iš Kaišiadorių. Baigęs septynių klases, kapeliono kalbinamas, stojo į Kauno kunigų seminariją. Tai buvo 1945. Vadinasi, buvo jau antri metai, kai sovietinis režimas buvo grąžintas ir sovietinis saugumas veikė visu aštrumu. Kunigų išventintas buvo 1950. Pirmiausia buvo paskirtas „kunigu“ prie Semeliškių bažnyčios, Vievo rajone. Po 10 mėnesių perkeltas prie bažnyčios Perlojos kaime, Varėnos rajone, paskui į Bogoslaiviškio kaimą, po kurio laiko į Gegužinės kaimą Kaišiadorių rajone ir pagaliau prie bažnyčios Dubinčių kaime Nemenčinės rajone... Krinta į akis nuolatinis kilnojimas po tas mažas, anot jo, kaimo bažnyčias.

Dubinčiuose jis ir metęs kunigystę, vedęs to kaimo medicinos punkto vedėją. Nuo tada persikėlęs gyventi į Vilnių. Ten gavęs „gerą butą“ ir darbą magnetofono fabrike, kur jis uždirbęs mėnesiui 1,200 rublių. Vadinasi, atlyginimas vietos sąlygom irgi labai geras.

Tai išviršinys kelias. O jo įsitikinimai taip keitėsi, iki priėmė prie nukunigėjimo:

— Seminarijoje būdamas ir dar prieš tai, jis priėmęs Biblijos pasakojimus be kritikos. Jau sakydamas pamokslus, jis supratus, kad reikia „tikrinti“ Biblijos pasakojimus gyvenimo faktais, kuriuos aiškina „mokslas“. Jis radęs, kad Biblijos pasakojimai, pvz. apie pasaulio ir žmogaus sukūrimą, priešingai astronomijai, biologijai ir kt. mokslams. Esą „seniai mokslo įrodyta“, kad ne Dievas sukūręs žmogų, bet žmogus Dievą...

Taip „įsitikinęs“, kad Dievas tik fantazijos padaras, kad Biblijos ideologija priešinga mokslui; taip, vadinasi, susidorojęs su Dievu, Ramašauskas turėjo susidoroti dar ir su Bažnyčia. Su ja dorojosi tokiais argumentais: „Katalikų Bažnyčia su Vatikanu priešakyje lig šiol kovoja prieš mokslą ir progresą, skelbia prakeikimą kovotojams už taiką. Vatikanas padėjo Hitleriui ir Mussoliniui, o dabar padeda Amerikos imperialistams. Visiems žinomas niekšingas Rymo popiežiaus agento Mincenti vaidmuo Vengrijos kontrarevoliucinio sąmokslu metu. Štai kodėl imperialistinės vyriausybės stoja už religiją ir palaiko idėją apie Dievo buvimą. Viena ranka jie tarnauja Dievui, kita ranka gamina atomines ir vandenilines bombas žmonėms naikinti“...

Taigi dėl tokių „argumentų“ jis nusprendęs „nebūti kulto tarnautoju“.

Ilgesnis „nukunigėjimo argumentų“ atpasakojimas rodo, kad jie negalėjo būti rašyti kunigo, kuris nors paviršutiniškai yra studijavęs teologiją ir istoriją. Tokių nesąmonių jis nebūtų kartojęs. Jie rašyti yra asmens, kuris labiau domisi politika ir jos propaganda. Šitas dalykas autoriui labiau pažįstamas nei teologija ir istorija.

Eglutė, vaikų laikraštis, kurį redaguoja ir administruoja Putnamo Seselės, pasirodė rugsėjo numeriu.

Jos nei girti nei peikti čia nėra reikalo. Tik reikia atkreipti į ją dėmesį tų, kurie turi vaikų ir nori padėti jiems pasisavinti naują lietuvišką žodį, pratinti juos pamažu prie lietuviško skaitinio. O tai reiškia palaikyti vaiko nuotaikas, kurios ilgiau išlaikytų jį neatitrūkusį nuo pačių tėvų.

Eglutė pasuka labiau į jauniesni amžiaus vaikus. Į tokius skaitytojus ji mėgina prašnekti ne tik žodžiu, bet ir vaizdu, piešiniais. Šiame naujame nr. labiausiai patraukia akį piešiniai su tekstais apie Šiluvos Dievo Motinos istoriją.

Antra redaktorių užsimota kryptis — duoti darbo pačiam skaitytojui. Tai daro uždavimais, piešiniais, kuriems rasdami atsakymus, vaikai didina savo žodyną, ar pratinasi sudarinti lietuvišką sakinį. Dar ir trečia kryptis — prašnekti į

SPAUDA

jo norą žinoti ir plėsti žinių lobyną. Tam tarnauja ir laikraštėlio „Žinių stotis“.

Laikraštėlis negali girtis prilygęs turtingus ir prašmatnius Amerikos vaikų laikraštėlius. Bet laikraštėlio redaktorių ir leidėjų pasiaukojimas lietuvių vaikams tikriausiai pralenkia anuos. Jeigu to pasiaukojimo dar atsirastų taip pat tarp mėgstamųjų piešnių ir iliustracijų, o labiausiai tarp tėvų, kurie pasirūpintų papildinti Eglutės skaitytojų šeimą, tai šitas laikraštėlis, vienintelis lietuviškas laikraštėlis vaikams, sublyzgėtų giedriau ir prašmatniau negu tik „vargo laikraščio“ spalvom.

Pesimizmas ar optimizmas?

Drauge rugsėjo 29 V. Volertas rašo apie bendruomenės suvažiavimą Detroito ir atsaiko mada virstančius pesimistiskus pareiškimus ar pranašavimus. Jis rašo:

„Kartais nenoromis išgirsti baiminančių šauksmų: bendruomenė smunka!... Tačiau suvažiavimas įtikino, kad iš tikrųjų tie sušukimai nėra teisingi... Jau pats reikšiny, kad LB visuomenėje išpildietini, kad ji tapo vienetu, su kuriuo reikia skaitytis visose mūsų darbų srityse ir kurio žodis daugeliu atvejų laikomas autoriteto žodžiu, yra augimo pažymys“.

„Menkėjimas, kurį vienas kitas su nuogąsčiu mato, yra ne LB menkėjimas, bet visuomenės skyrimasis į dvi dalis. Vienoje pusėje renkami laimingieji tuščiaaviduriai, kuriems pakanka savo gužtos bei šaukšto su dubeniu... Kitam šone lieka tai.

kietasprandžiai darbininkai, kurie tiki lietuvių tautos ateitimi. Šitie darbininkai yra laidi ir garantija, kad LB auga ir auga“.

Skaiciai kalba

Kiek pravažinėja

Vokietijoje keliaujantieji švėtimus kraštus per pirmą šių metų pusmetį išvežė daugiau kaip vieną milijardą markių (apie 250 mil. dol.). Pernai per tą patį laiką išvežė 800 mil. markių (ė mil. dolerių). Atvažiuojantieji į Vokietiją atvežė per šiu metų pirmą pusmetį 860 mil. markių.

Kiek skyrė

Austrijoje kas šeštos vedybos baigiasi skyrybom. Persiskyrusių šeimų 43 proc. buvo bevaikės, tik 3 proc. persiskyrusių šeimų turėjo po 3-4 vaikus. Persiskyrusių moterų 56 proc. buvo tarnaujančios, pačioje Vienoje net 69 proc.

Kiek milijonierių

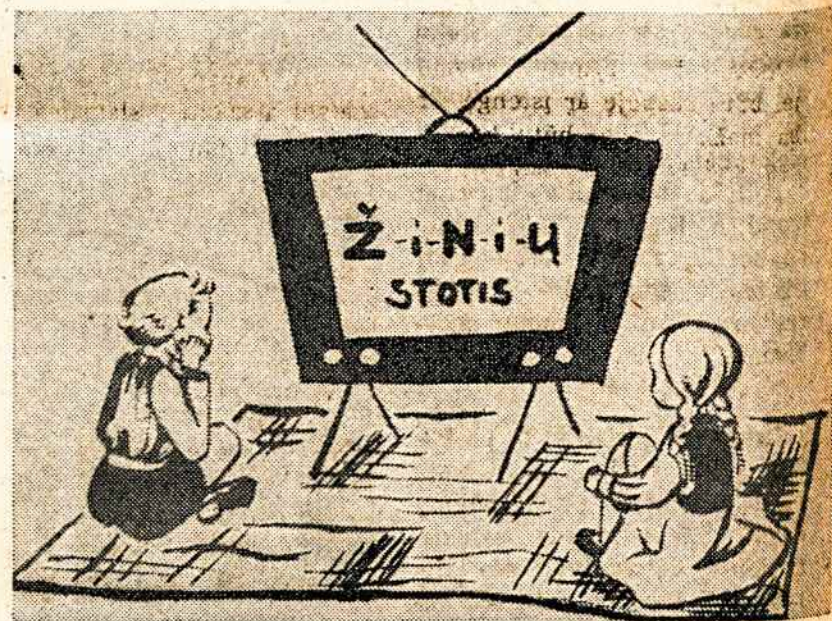
Olandijoje per paskutinius aštuoneris metus milijonierių skaičius padidėjo dvigubai. Piliiečių, kurių turtas perkopė per milijoną, yra 2243. Už savo turtą ir pajamas jie sumoka valstybei 24 proc. visų valstybei sumokamų mokesčių.

Kiek išgeria

Belgijoje vienas pilietis išgeria vidutiniškai 140 litrų alaus per metus. Tai dvigubai tiek kaip Vokietijoje. Belgai tuo punktu esą laimėję pasaulio rekordą.

Kiek vaikų pagimdė

Kanados ūkininkė Marie Cyr pagimdė 27-tą vaiką. Jai yra 48 metai, ištėkėjus jau 31 mėdubeniui... Kitam šone lieka tai.

ILIUSTRACIJA iš „Eglutės“

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transliuoja iš stiprios radijo stoties WLOA. 1550 kilocycles KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ—NUO 1:30 IKI 2:00 VAL. Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu

KNIGHTS OF LITHUANIA WLOA BRADDOCK, PA.

SPECIALUS PASIŪLYMAS

Su tikslu padėti tiems, kurie norėtų pasiųsti siuntinį savo artimiesiems Lietuvoje, arba į kitus kraštus, nedarant didelių išlaidų, mes sudarėme specialius siuntinius ir užtikriname, kad tai yra pats pigiausias ir geriausias pasiūlymas, kokį Jūs iki šiol turėjote.

1. Angliškos vilnonės medžiagos kostiumams. Iš viso 5 gabalai, kiekvienas po 3½ jardo. Medžiagos atžymėtos „Made in England“ ir tas padidina jų vertę Lietuvoje. Šio siuntinio kaina tik \$59.90.

2. Vietinės gamybos geros rūšies medžiagos 6 kostiumams su priedais. Iš viso 3 gabalai medžiagų, kiekvienas po 6½ jardo, skirtingų spalvų. 19½ jardo medžiagų su priedais. Kaina taip pat tik \$59.90.

Į šias kainas įeina visos išlaidos. Adresas gaus aukščiau paminėtus siuntinius be jokių primokėjimų. Visi siuntiniai yra apdrausti ir jų pristatymas garantuotas. Prie šių standartinių siuntinių Jūs galite pridėti vaistų, arba bet kokią daiktą ir už tai reikės primokėti tik muitą ir papildomas pašto išlaidas.

Mūsų vaistų skyrius yra medicinos daktaro priežiūroje. Visi užsakymai yra išpildomi skubiai ir sąžiningai. Už pačius vaistus, mes skaitome urmo kainą. Papildomų informacijų reikia prašome reikalauoti katalogų ir medžiagų pavyzdžių. Rašykite lietuviškai ir Jūs gausite nuoširdų lietuvišką atsakymą.

AMERICAN & FOREIGN BOOK CO. 22 Chapin Place, Hartford, Conn. Telef. CHapel 6-4773

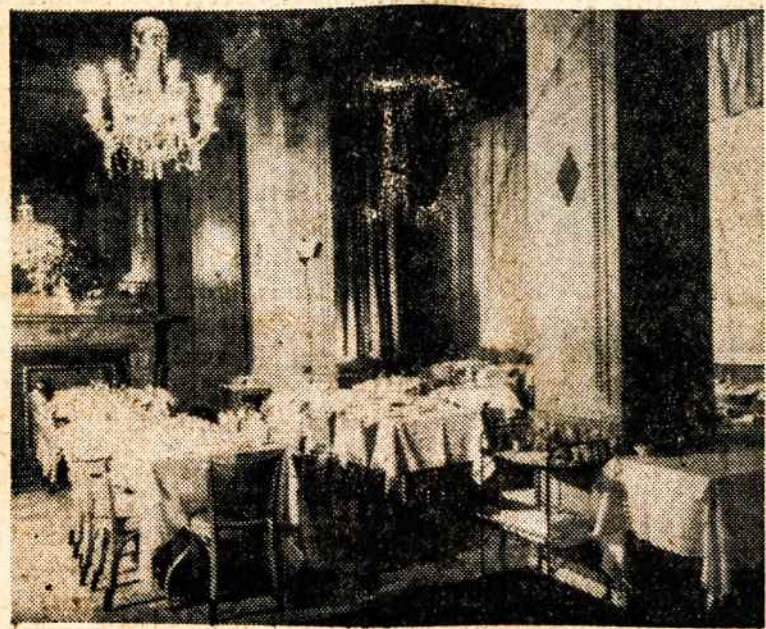
ANTANAS USTJANAUSKAS Vedėjas

FESTIVAL RESTORANAS IR BARAS

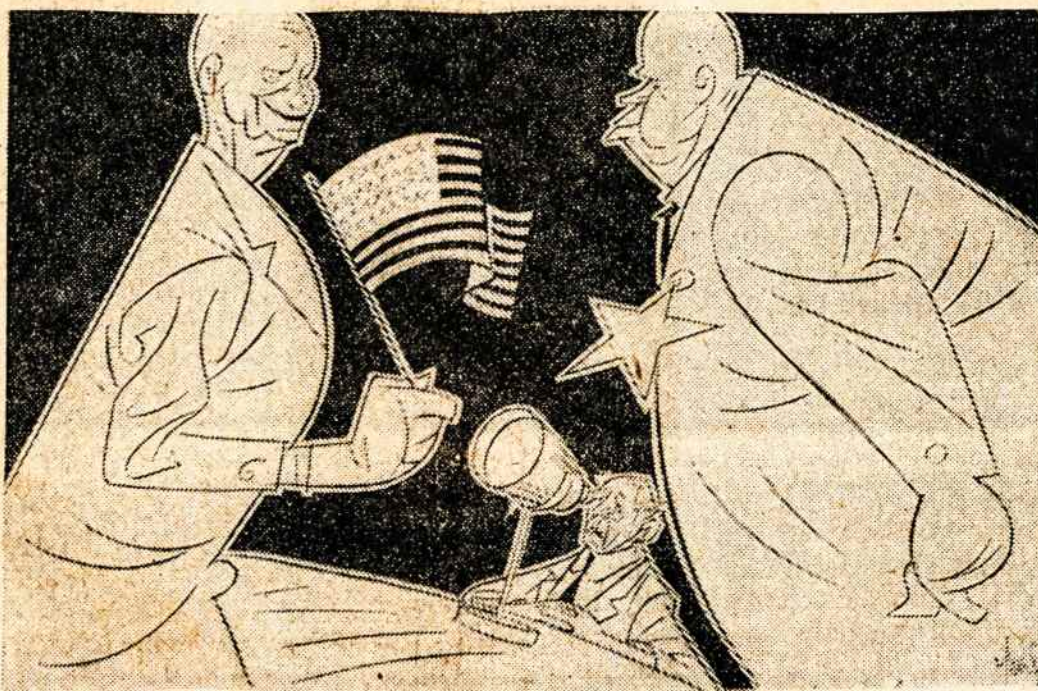
VACYS STEPONIS, savininkas

40 East 26th Street, New York City, N. Y. Tel. MU 3-2928

GERI PIETŲ IR VAKARIENĖ — JAUKUS BARAS

Salės vestuvėm, susirinkimams ir kitiems pobūviams. Salėje gali tilpti 200 žmonių. LIETUVIŲ SUSIRINKIMAMS SALĖ NEMOKAMAI. Mielai kiekvienas bus sutiktas.

McMILLANAS prieš savo rinkimus Anglijoje: „Susitikimo žvaigždė man lemia gerą“.

DARBININKAS

Published semi-weekly except holidays
weeks and July and First week in
August when published weekly.

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKĄ, LDS
ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIĄS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

SUBSCRIPTION RATES

Domestic yearly \$6.00
Brooklyn, N. Y. \$6.50
Half year \$3.50
Foreign \$6.50

PRENUMERATOS KAINA

Amerikoje metams \$6.00
Brooklyn, N. Y. \$6.50
Pusei metų \$3.50
Užsienyje \$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDELIS
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nužiūrą. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.
REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Tel.: GLenmore 5-7281

Bėgtis į nežinią prieš 15 metų

Bėgti iš savo krašto reikia didelės priežasties. Žmonės lengvai savo tėvynės nepalieka, nors ir gyventų sunkiai. Vargas, tiesa, priverčia emigruoti, bet tokiais atvejais tikimasi kurti geriau išsikurti. Kas nors jau būna pramynęs kelią; būna ir žinių, kaip ten žmonės gyvena. Niekas nesileidžia nežinon, dar palikdamas savo darbą, profesiją, turtą, gimines ir draugus. Tam turi būti tokia rimta priežastis, kaip grėsmė gyvybei, baimė žiaurios priešpaudos, vergijos, persekiojimo, nelaisvės. Ir toji priežastis negali būti įsivaizduota, bet tikra, reali, nepaliekanči jokios abejonės, kad tolimesnis gyvenimas savam krašte vargu bus įmanomas. Vilties mažai, kad didelė nelaimė praeitų pro šalį.

★

Didelės masės bėglių iš Lietuvos patraukė nežinon, kai 1944 spalio mėnesį grūmojanti raudonoji armija jau artėjo prie Lietuvos - Vokietijos sienos. Dalis išbėgo anksčiau: liepos - rugpjūčio mėnesiais. Kiti laikėsi paskutinės Lietuvos žemės pėdos, ir tik jos netekę, su sopama širdimi pasileido į vakarus nežinomam likimui.

Būtų bėgę žymiai daugiau, jei būtų suspėję ar įstengę, arba mažiau, jeigu būtų kėsę, kad karas nesibaigęs Lietuvoje išlaisvinimu. Prieš akis buvo viltis greitai sugrįžti, tačiau jokios vilties, kad bėglius kas priglaus ir globos. Amerikos pagalbos niekas nelaukė. Laukta pergales ir išlaisvinimo. Atsitiko kitaip: Lietuva paliko ilgai ir žiauriai kankynei.

★

Lietuvos nelaimė iš tikrųjų prasidėjo ne prieš 15, o prieš 20 metų, kai 1939 spalio mėnesį Sovietų Sąjunga įkraudė Lietuvon raudonąsias bazes. Sudarytoji sutartis aiškiai pabrėžė Sovietų Sąjungos garantiją, kad nebus pažeista nei Lietuvos nepriklausomybė, nei vidaus santvarka. Bet Sovietų

Sąjunga tik parodė, kad savo sutartis telaiko priemone okupacijai. Lietuva 1940 vasarą buvo okupuota, jėga įjungta į Sovietų Sąjungą ir pradėta žiauriai bolševikinti. Dešimtys tūkstančių nekaltų žmonių iš tremta kančiai ir mirčiai į Sibirą. Kalėjimai prigrūsti. Atsirado nužudytųjų masinės kapinės — pirmosios Lietuvos žemėje. Vokiečiai naciai tik vėliau jas padidino žydų žudymu.

★

Žudynės Lietuvoje dabar komunistinės propagandos priemonės bėgiam, kaip hitlerininkų taktininkam. Jei vienas kitas ir buvo toks nuožmogi, išbėgęs kartu su vokiečiais, bėglių masės tai neliečia. Didelė masė lietuvių išbėgo ne dėl kuro nusikaltimo, bet dėl nusikalstamojo bolševikų siautėjimo Lietuvoje. Anie išvežimai į Sibirą buvo siaubas. Niekas nenorėjo susilaukti tokios pat dalies, bolševikam grįžtant. Iš pasilikusiųjų daug kas tos nelaimės neišvengė. Pirmais pokario metais išvežti ištisi kaimai. Vežimai nėra visai liovęsi, ir dabar, tik jie dengiami "darbų talkom" kažkur stepėse Chruščiovo nežmoniškam planam vykdyti.

★

Chruščiovas negalėjo unių vadam atsakyti į klausimą, kodėl iš užimamųjų kraštų nuo komunistų bėga ištisos minios žmonių. Užot atsakes, pradėjo pykti ir svaitytis netaisytais žodžiais. Unių vadai nežinojo, kad už Chruščiovą jau buvo atsakes Genrikas Zimanas, kuris taip pat lankėsi Amerikoje. Puldamas bėglius, Vilniuje jis pasakė: "Budelis lieka budeliu, nors kažin kaip maskuotųsi. Kruvinų žmogžudžių rankų nepaslėpsi". (Tėv. Balsas, nr. 64).

Nuo tų kruvinų bolševikinio budelio rankų bėgo ir tebebėga minios žmonių. Tačiau kruvinas režimas niekada nebuvo ir negali būti amžinas. Ateis teisingumo valanda, parodys žemė užkastas aukas, o bėgliai galės grįžti namo.

ALOYZAS BARONAS

VIENIŠI MEDŽIAI

ROMANAS

(13)

—Dėl dvasios, dėl moralės, dėl žmoniškumo reikia atleisti. O čia, mano ūky, kiaulės, karvės, jėvai. Čia materija. Dėl materijos kilo šis kataklizmas, vadinamas bolševizmu. Augo lygumos žaltos, jėvai ir medžiai, o pradėjo augti krematoriumai. Kriko miestai, o bedugnes, plasniojo degantys kaimai kaip fontanai, nejudrūs milijonai praėjo žvangindami grandinėmis, matydami draugo ir savo mirtis, pasirinkdavom draugo, pergyvenom pragarus ir tik atleisdami grąžinsim žemėn dangų.

—Gražbily, žinai, kad visa istorija buvo falšyva, suklastota ir bjauri. Mes ją išvalom. Mes atliešiam. Mes skundžiam, kaltinam ir kariam, —kietai kalbėjo Uogintas, tačiau Šimulis vis tebebuvo giedras:

—Korėn nagines, autus ir bolševikinius balvonus ant pagalių. Dabar kariam už kojų kitus. Links-mas darbas — korimas.

—Atėjo diena, kada baigiasi viskas, kada kraštas nusiauna nagines, išmeta balvonus, susigrąžina sąžines. Mes juk kalbame potėris ir sakome, kad atlieškim, kaip ir savo kaltininkams. Reikia juk to laiktis. Bet išgerkim nesibarę, —kalbėjo Bruknys.

Tai buvo dviejų kontinentų lietuvių tautinė demonstracija

Antano Knežio radijo valandėlei 25 metai

PETRAS JARAS

davė Lietuviai Darbininkų Sąjungai. LDS Centro Valdyba po kelių posėdžių nutarė lietuvišką - katalikišką radijo programą pradėti. Tam darbui atlikti pakviest mane ir tuometinį šv. Petro parapijos vargonininką muziką Rapolą Jušką. Vjenerius metus išdirbome bend-

— Kaip lietuviškoji visuomenė tada reagojo?

Lietuviai tada daugiau brangino lietuvišką žodį, todėl ir programos klausydavos su džiaugsmu ir pasitenkinimu. Būdavo momentų, kad žmonės, išgirdę lietuvišką balsą per radiją, iš džiaugsmo verkdamo.

— Kas padeda šiame darbe ir kas remia finansiskai?

Techniškai darbe didžiausią talkininkę buvo mano vėlionė žmona. Gaila, per anksti ją Dievas pas save pasiėmė. Dėl pačios programos turio prisiminti amžinos atminties prel. dr. K. Urbanavičių, kuris daug per šią radijo programą kalbėjo ir daug širdies į ją įdėjo. Taip pat ir prel. Pr. Juras man šiame darbe yra visakeriopai pagalbėjęs. Finansiskai paramos susilaukiau iš dyasiškijos, įvairių profesionalų, biznierių ir bendrai iš lietuviškos visuomenės. Žinoma, ne visuomet padengiamos išlaidos, kaip kada tenka pridėti ir iš savo kišenės.

— Koks momentas paliko didžiausią įspūdį?

Tai buvo 1940 m. vasario 16, kada specialiai pritaikinta programa buvo perduota tiesiog į Lietuvą! Apie tai buvo iš anksto pranešta Kauno radiofonui, todėl Kauno radiofonas tą programą pertransliavo po visą Lietuvą. Be to, buvo pranešta ir kitoms valstybėms, todėl ir toli nuo tėvynės gyvenantieji lietuviai tą programą girdėjo. Gautomis žiniomis iš Lietuvos, žmonės tos programos klausėsi su dideliu susijaudinimu, o tautos himną užgiedojus, ir Lietuvoje žmonės prisijungė prie radijo garsų.

Tai buvo dviejuose kontinentuose gyvenančių lietuvių demonstracija prieš artėjančią raudonąją marą. Tą programą atliko muziko M. Karbauskio rinktinių balsų paruoštas choras ir solistai. Jautriai ir turiningai kalbą lietuviškai pasakė kun. J. Švagzdys. Angliškai kalbą pasakė adv. A. Milleris iš Worcester, Mass. Programai vadovavau ir pranešimus padariau aš pats.

— Kaip minite žymesnes tautines ir katalikiškas šventes savo radijo programoje ir kaip bendrai tvarkotės?

Žymesnėmis šventėmis paminėti skiriu dalį programos; kviečiu žymesnius kalbėtojus bei menininkus su dienos prasmei pritaikinta programa. Be to, visada leidžiu pasirodyti ir

ANTANAS KNEIZYS

jauniesiems talentams bei visuomenininkams, iškylant mūsų tautines, religines ir politines aktualijas. Prie modernių duodu ir senųjų plokštelių muzikos, kurią lengviau supranta senoji karta. Bendrai, stengiuosi patenkinti senakurius ir naujakurius.

—Kurie daugiau Jūsų programą remia?

Daugiausiai rėmė ir teberėmia senieji ateiviai: bet yra gana nuosirdžių tautininkų bei rėmėjų ir iš naujakurių.

— Ko pageidautumėte iš lietuviškos visuomenės šio jubilėjaus proga?

Norėčiau, kad kai kurie menininkai būtų sukalbamesni; nors tautinių švenčių proga savo sugebėjimais pajavintų programą. Aš tam reikalauju kojų programos dalį, tai būtų gražu, kad ir talentingieji nesibrangindami prisidėtų. Be to, norėčiau matyti savo rėmėjų spalio 11 ruošiamame iškilmingame bankete. Didžiausias mano troškimas, kad subirėtų vergijos pančiai ir dar kartą galėtų oro bangomis pasveikinti brolius ir seses Lietuvoje!

Reikia palinkėti, kad A. Knežio didžiausias troškimas greitai būtų įgyvendintas, o tos laimingos dienos laukia tėvynėje ir visame pasaulyje išlaikytieji susipratę lietuviai.

AMERIKOS KATALIKAI PASIAUKOS MARIJAI

Lapkričio 20 bus šventinama Marijos šventovė Washingtonė. Bažnyčiai duotas Nekaltai Pradėtosios vardas. Ta proga bus specialios pamaldos visose JAV katalikų parapijose, kurių priskaityta arti 17,000. Amerikos vyskupai yra paraginę visose bažnyčiose suruošti trijų dienų pamaldas lapkričio 18, 19 ir 20. Visi Amerikos katalikai, kurių yra 39 milijonai, save ir savo kraštą paaukos Nekaltčiausiai Marijos Širdžiai.

KUN. J. ŠVAGZDYS kalba 1940 vasario 16.

MUZIKA M. KARBAUSKO rinktinių balsų paruoštas choras atlieka programą 1940 vasario 16.

—O kas grąžins Sibire praleistą mano jaunystę? Mano anie metai buvo nulis. Nurašyti, —jaudinosi Uogintas, o Bruknys galvojo, kad daugelyje vietų jo pusbroliu yra teisingas, tačiau jis vistiek ginčijo:

—Ne, ne be prasmės čia kalbame. Užtardami žmones, tarnavusius bolševikams, galite išgelbėti juos iš kalėjimų, galite grąžinti žmonoms vyrus ir vaikams tėvus. Jūs, kurie nukentėjote, tai galite padaryti. Aš nedaug nukentėjau. Bet aš prašau jūsų. Tegų kiekvienas kaimynas atleidia kaimynui ir bus baigta. Teismas yra bejėgis prieš atleidimą nukentėjusio žmogaus. Dvidešimt metų nuėjo velniop vyresniajai kartai, karų generacijai ir todėl nebėra reikalo juos dar žlugdyti.

—Generacija, operacija, falsifikacija ir melioracija. O nėra nei gyvulių, nei kapčių, nei ežių, nei noro pradėti dirbti. Norisi viską gauti iš karto, taip greit, kaip greit viską praradai. —Šimulis giedrino abiejų pusbrolių nuotaiką.

—Tegu ateina Valnienė ir verkia. Jos vyras bus nuteistas. Aš nežinau kiek, bet jis kaltas daug. Už blogus pasirinkimus. Jis pasirinko komunizmą ir jo vedamas sunaikino mane, mano brolių ir dėdę. Nekalbant apie daugelį kitų. Ir reikia atsilyginti švairiai ir be skrupulo, —šaukė Uogintas.

Valandėlę jie visi patylėjo, lyg tam, kad galėtų tylomis išgerti po stiklą. Į duris kažkas nedrąsiai pabaladojo:

—Jei kate, —šuktelėjo Bruknys.

Į vidų įėjo ūkvedys Antanas ir nusiminęs tarė:

—Aš su prašymu.

—Atėjai laiku. Smalsumas ne reikalas ir ne prašymas. Einat ir einat kasdieną su visokiais prašymais. Manėte, parvažiuos amerikonas, parsiveš dole-

rių, padus padėsim ir atiduos. Aš jums padus padėsim. Aš jus visus išvysiu kaip stovit. Kas atsitiko?

—Bartkus vežėsi rąstus, kuriuos tu jam davei. Kumelelė koją nusilaužė, —ramiai aiškino Antanas.

Bruknys pasikelia nuo stalo. Jis jaučia nedidelį svaigulį. Jis žvelgia pro langą. Už jo žaliavo pažįstami medžiai. Kitų nebuvo, kaip ir draugų. Jie buvo sunaikinti karo ar pokario metų. Jie išlėkė pro kamina, sukrito į debesų glėbius, arba jų lentomis kas nors aptvėrė savo varganą daržą.

Žmonės ėjo plačiais laukais. Tingėdamos ėjo lankomis karvės, riogsojo pagėdę traktoriai, tarp jų vikšrų augo žolė. Visa tai buvo šimtus kartų matyta ir visa tai gaudino ligi sopulio.

Bruknys priėjo prie komodos, ištraukė pistoletą ir tarė ūkvedžiui:

—Reikia pistoleto pribaižti? Prašau, imk.

—Ne. Jau užmušėm, Nebėra arklio. Nebesuveš rąstų. Nebepastatys trobos ir reiks gyventi žeminėje. Vaikai tokie gražūs ir tokie išbalę, —aiškino ūkvedys.

—Kiaulės. Perkūnėlis. Atiduok širmąjį kumele. Tegų vedasi. Pavalkus pridėk. Dar pasmaugs ant katinio bemaudamas. Greit nešdinkis dabar. Aš jus išmokysiu gyventi. Kolchozas mano, mano tėvo palikimas ir niekas iš čia nieko negaus. Tegų pasiunta visos valdžios. Greičiau nešdinkis, dede, —Bruknys buvo piktas.

—Na, ir triukšmas, tegų stalinai korėjėliai, sukiojo tuščią stiklą Šimulis, —tegu vėlneliai gražuolėliai, koks čia mitingas! Nebesinori būti agro-technikai. Geriau jau pasikabinti ant medžio, ant ažuolėlio, kuris gražiai žaliuoja, —vis poetiškiau nusi-teikdinėjo agrotechnikas Šimulis. Stikleliai gimdė nuotaiką.

Vėl jie visi mąstė. Uogintas tylėjo sukanęs dantis, lyg jam ką nors skaudėtų. Paskui tarė:

—Atleidimas yra vienas dalykas, o tiesa yra kitas; gi kerštas priklauso tiesai, tik jis blogai vadinamas. Kerštas turi būti vadinamas atlyginimu. Jei Dievas už blogus darbus pragaru moka, tai jis atlygina; jei dangumi, tai irgi. Žodžio kerštas nėra.

—Dievas irgi pripažįsta amnestijas, —ramiai tarė Bruknys. Bet Uogintas atsistoja ir beveik rėkia:

—Dievas nekovojo prieš šitą velnio išradimą bolševizmą. Dievas nesisprogdino granatom, kad neišduotų savo tėvų. Dievas mirė ant kryžiaus už mus, o mes mirėm tūkstančiais už patį Dievą, už laisvą jo žodį. Nesakykite, kad aš piktažodžiauju. Tiesa yra viena paties Dievo įdiegta.

—Aš viską padarysiu, kad Valnys būtų paleistas, —atsistojo Bruknys.

—Aš viską padarysiu, kad jis būtų sušaudytas, —staiga vėl ramiai, beveik per ramiai pasakė Uogintas, tačiau Bruknys gynė:

—Moterys, duklė ir motina, verkia.

—O kai mane trėmė į Sibirą, kai mano draugas guldė rinkoj, kai juokėsi iš jų, paklausk, ar jos tada verkė, —vėl pradėjo pykti Uogintas.

—Taip, verkė. Verkė visos moterys. Net ir bolševikės, —staiga rimtai tarė Šimulis, net abu pusbroliai nustebo. Po minutės Uogintas trenkė kumštį į stalą:

—Aš seniai turėjau Valnį nušauti. Leiskime, kad šoviau, bet nepavyko. Jis seniai nebegyvas. Jūsų amerikiniai laikraščiai būtų rašę: Uogintas Juozas — herojus. Nupylė komiteto pirmininką. Būtų rašę, kad partizanų kraujas liejasi. Bet aš, kiaulė, aš ne- nušoviau, aš atsiprašiau, kad pirma proga pasitaisy-siu. Jei tu, Vytai, jį išreiklaus, tai aš nušausiu. (Bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

Poetas Vytautas Mačernis

Spalio 7 sueina 15 metų, kaip žuvo poetas Vytautas Mačernis, savo jaunystėje įsirašęs į lietuvių literatūrą.

Atsimenu gerai anas liūdnas ir tragiškas dienas, kai reikėjo atplėsti kojas nuo gimtosios žemės. Horizontuose dundėjo patrankos. Neramu buvo tėviškėje. Tame nerime ir mes persiskyrėme. Jį nukirto minosvaidžio sviedinys. Jo skeveldra pataikė į galvą. Mirė mano kieme ant mano motinos rankų.

Tuo metu vieni traukėsi, kiti artėjo. Greitosiomis laidojo tėviškes kalnelis. Bet ir čia atmaurojo tankai, ir duobė liko neužkasta.

Ir dabar jis ilsis savo gimtajame Šarnelio kaime, prie girių, kaip miškų karalius, apie kurį dainavo savo poezijoje. Sušvites kaip žarija, sviesta į tamsią naktį, jis užgeso, palikęs ugnies pėdsaką.

Mus jungė draugystė. Nuo vaikystės buvome pažįstami. Prabėgom tom pačiomis dulkėmis, sėdėjom tame pačiame klaupte bažnyčioje. Lankėm tas pačias mokyklas. Braidžiojom miškais, praklajojom naktis, degėm laužus. Drauge keliavom į Kauną ir Vilnių. Kai sūdu

PAULIUS JURKUS

VYTAUTAS MAČERNIS

visus vaizdus į vieną, matau poeto veidą visada liūdną, sumiškusį.

Ypač jis liūdnas buvo mieste. Tėviškėje, kur sena sodyba, kur didžiuliai klevai, eglių tvoros, kur kalneliai ir miškai, jis valandėlei pralinksmedavo. Jau natviškas džiaugsmas, lyg paklydęs paukštis, jį aplankydavo. Bet neilgam. Vėl jis pasitraukdavo į savo mintis, klajodavo po miškus, ar būdavo šaulėta, ar siautė audros.

Visame tėviškės peizaže buvo kažkoks liūdesys. Seni tvenkiniai, gailiai ošiančios eglės, kiek apskurdę namai ir aplinkui vienišų laukų platybės.

Savo namiškių tarpe buvo lyg anas Anderseno pasakos bauris ančiukas. Namiškiai jo nesuprato, ir dažnai pasijudavo tik svečias savo gimtinėje, tik nereikalingas įnamis.

Buvo gimęs 1920 birželio 6. Tėvai su senom bajoriškom tradicijom, plačiu mostu ir išeiga. Nors buvo daug žemės ir miško, bet nebuvo rankų, kurios visa apglėbtų. Tad Vytautui reikėjo patirti ir vargo, ypač vyresnės gimnazijos klase besimokant ir studijuojant. Jo poetinis talentas prasivėrė,

esant gimnazijos penktoje klaseje. Pradėjęs rašyti, greit brenė ir jau gimnazijoje sumanė parašyti "Vizijas", patį stambiausį savo kūrinį. Jų pradžia parašyta kaip tik tuo metu.

Vytauto Didžiojo universitete Kaune studijavo anglų kalbą; persikėlęs į Vilnių, pradėjo studijuoti filosofiją. Norėjo būti poetu mastytoju, o paskutiniu laiku daugiau linko į filosofiją.

Salia tiesioginių studijų uoliai brandino savo talentą, daug skaitė, mokėsi svetimų kalbų. Rašė gi mažai, daugiausia vasarom.

Uždarius Vilniaus universitetą 1943, apsigyveno tėviškėje ir čia atsidėjo išsiai poezijai. Čia gimė idėja parašyti "Metų sonetus". Pilnai jų nebeužbaigė, yra apie 80 sonetų.

Poetinis Vytauto Mačernio palikimas nėra gausus: "Vizijos", "Metų sonetai" ir dar pluoštas kitų eilių. Tačiau jų vertė nemaža. Jis vienas iš pirmųjų tos kartos poetų išsiveržė iš formalistinės poezijos ir prakalbėjo savais žodžiais ir mintimis, sklisdamas bei gi-

lindamas žmogaus ilgesį ir liūdesį.

Visa jo poezija yra ieškojimas prasmės, veržimasis pro liūdesį į šviesą. Poetas liūsta dėl sunkios žmogaus kasdienybės; liūsta, kad žemėje klajoja paukščiai, sklisdami mirties šešėlių; kad visa, kas gražu, turi sudužti. Jis kenčia sielos alkį, svajoja apie prarastą rojų, apie žmones, kurie suras prasmę. Tik pergalėjęs savo liūdesį, savo skausmą išbrides, pamato šviesesnį rytojų, saulės nušviestus kelius.

Gyvas būdamas, Vytautas Mačernis neišleido nė vienos savo knygos. Tik po mirties Vytautas Saulius 1947 Romoje paskelbė jo "Vizijas", pridėdamas dar ir kitų eilėraščių.

Šiuo metu, minint jo mirties 15 metų sukaktį, išleidžiami visi jo raštai, suredaguoti Kazio Bradūno. Ilustracijas piešė Paulius Augius, išleidžia Vytauto Mačernio studijų draugas dr. Albinas Šmulskystys. Iš šios knygos visi pamatys, koks didelis ir turtingas jo minčių pasaulis ir kokia sviri jo poezija. Tai bus vienas iš gražiausių paminklų poetui.

VYTAUTAS MAČERNIS

Antroji vizija

Zinau, kad žemėje yra vieni namai,
Kuriam dabar atein rytas nuostabus.
Ten ilgesingai gieda praėjusių gaidžiai,
Ir ūkininko žingsniai aidi ten
Aplink namus.

Pasilenkiu prie žemės ir stebiu,
Kol rytmečio rasoj sudrėkusį klevų kvėpėjimą apsvaigsta
man galva.

Tenai toli yra laukų,
Kur auga vien rugiai šviesių spalvų,
Kur triukšmo, gatvių purvinų nėra. —

Staiga girdžiu:
Iš ten, kur šviečia vaiskios tolimos,
Saldus traliavimas atklysta į mane,
Ir žinau: piemo tarp pirštų meldą laiko
Ir pučia, eidamas aukštyn upe
Ir taip, tartum upė nerami,
Vingiuojanti tarp girių mėlynų ir pelkių,
Tasai traliavimas ligi širdies gelmių giliausių smelkias.

Ir aš einu vėl žemės ilgesy
Giržiu kaip meldo paprasta daina
Pažadina iš miego slėnius ir laukus.
Matau: išeina kažin kur nakties tamsa,
Ir keliai miglom jos liūdesys sunkus.
Vėl slapas po stogais šikšnosparniai juodi,
Pabūgę rytmečio šviesos...

O aš einu vėl žemės ilgesy
Regėjimų liepsna liepsnot.

Šarnelė, 1940

UŽSIDARĖ BROOKLYNO VAIDINTOJŲ TRUPĖ

Darbininko 64 nr. buvo trumpa žinutė, kad užsidaro Brooklyno vaidintojų trupė, kuriai vadovavo aktorius Vitalis Zukauskas.

Kodėl užsidarė beveik dešimt metų veikusi?

Atsakymą suteikė pats grupės vadovas Vitalis Zukauskas. Šį pavasarį trupė turėjo likviduoti visą savo turtą: dekoracijas, butaforiją, baldus. Visa buvo sukrauta Apreiškimo parapijos mokyklos palėpėje, ir priešgaisrinė apsauga liepė visą išvalyti. Nesuradus kitur patalpos, turtas apie 1,500 dol. vertės buvo išmestas ir sunaikintas.

Trupė buvo užsimojusi šiam rudenį statyti "Pirmąjį skambutį". Jau buvo daromos repetacijos, bet pasirodė, kad sunku suburti scenos mėgėjų. Dalis jų studijuoja, dalis dirba vakarinėse pamainose, kitam dar tenka ilgiau padirbėti darbovietėje. Taip laiko ir nebelieka repetacijom.

Šie du faktoriai ir buvo pagrindiniai, privėdę prie trupės likvidavimo.

Trupė pradėjo organizuotis 1950, atvykus su nauja emigracija scenos mėgėjams.

Pradžioje buvo įkurta studija, susipažinta su scenos meno pagrindais. Čia Vitaliui Zukauskui dar talkino operos solistas Vl. Ivanauskas, dėstęs tar seną ir balso pastatymą. Savo patyrimu dar pasidalijo ir žinomieji aktoriai Juozas Palubinskas ir Henrikas Kačinskas.

Pirmas pasirodymas įvyko 1951 vasario 25. Buvo pastatyta J. Keturakio - Vilkučiai komedija "Amerika pirtyje".

A. D.

Vėliau pastatyti šie veikalai: Katzebuko "Paskutinis šposas", Gutkes "Melagėlis", Čiurlionienės "Pinigėliai", "Aušros sūnūs", P. Vaičiūno "Naujieji žmonės", V. Vingio "Tėvynės aidas", F. Neveravičiaus "Priešai", Pr. Naumiščiūno "Aną birželį".

Dūda, V. Dėdinienė, A. Gadeikytė, V. Gintautaitė, J. Gružauskas, E. Juzumas, L. Karmazinas, L. Kašubaitė, P. Kezys, V. Kidolis, A. Kundrotaitė, J. Lapurka, E. Liogys, A. Mikulskytė, P. Nekrošius, E. Paulauskas, A. Ratkelis, J. Sirutaitė, R. Tilvikaitė, St. Vaš-

"AMERIKA PARTY", pastatyta Brooklyno Vaidintojų Trupės. Iš k. į d. V. Kidolis ir H. Dūda.

Veikalai bent po kelis kartus suvaidinti Brooklyne, didesnė jų dalis išvežta į apylinkines lietuvių kolonijas, apilankyta Baltimorėje, Philadelphia, New Britain, Elizabethas, Patersonas.

Spektaklius apipavidaino dail. C. Janušas, J. Juodis, Pr. Lapė, P. Osmolskis, R. Viesulas.

Trupėje dalyvavo šie vaidintojai: T. Alinskas, A. Bobelis, E. Brokaitė, V. Bukšnaitis, H.

kys, A. Zelenkevičius, Z. Zubrys, V. Zebertavičius, M. Zukauskienė. Taip pat su trupe yra vaidinusi A. Dauguvietytė.

Užsidarymo žima nėra džiugi. Žmonės dar mėgsta lietuviškus vaidinimus ir juos mielai lanko. Be to, ir mažesnės lietuvių kolonijos turi savo vaidintojų ratelius. Brooklyniui juo labiau reikėtų išlaikyti savo senas tradicijas.

Tos tradicijos siekia 19 amžių. Amerikoje 1889 gruodžio 31 Plymouth, Pa., buvo pastatyta pirmas veikalas lietuvių kalba; tai A. Turskio "Be sumenės".

Vėliau visur organizavosi scenos mėgėjai. Tiek čia Amerikoje, tiek Lietuvoje scenos mėgėjai yra nuveikę tikrai daug — jie prisidėjo prie lietuviškos samonės palaikymo. Per vaidinimus buvo permestose patriotinės idėjos ir žmonių mases, iškeltos rūpinimos aktualijos. Kartu tie mėgėjai spektakliai lietuvių pripažino prie teatro meno.

Nors Brooklyno trupė sudarė tik mėgėjai entuziastai, bet jie save pateisino. Duodami kasmet po naują spektaklį, jie pratęsė senas tradicijas ir kartu bent dalimi patenkino žmonių teatro alkį. Suprantama, ateina nuovargis, pamažu dingsta entuziazmas. Tačiau norėtųsi prašyti, kad grupė persiorganizuotų. Tegu nebūna tai visiškai užsidarymas, tegu būna tik vieno tarpo užbaigimas. Tu-

Stasio Būdavo romaną "Rūsi siena" jau greit bus atspausdintas. Leidžia Rūtos leidykla Kanadoje. Romane vaizduojami knygnešiai. Tai to paties autoriaus "Varpai skamba" romano tęsinys. Pirmojo romano veikėjas užaugęs pasidaro knygnešiu.

Prof. K. Pakštas pakviestas dėstyti rusų kalbą Steubenvilės kolegijoje, Ohio.

Stasys Yla drauge su prof. A. Saliiu baigia parengti lietuviškų ir krikščioniškų vardų vardyną, sutvarkytą kalendoriaus tvarka. Pirmieji darbai buvo atlikti prieš kelerius metus. Daug sutelkta lietuviškų vardų, nurodant ir jų kilmę. Taip pat ir krikščioniškieji vardai turės savo metrikas. Pilnai parengtas vardynas bus išleistas atskira knygu.

Rašytojas Stasys Laucius iš Anglijos persikėlė į Ameriką; apsigyveno Chicagoje.

Čiurlionio galerijoje Chicagoje nuo spalio 24 iki lapkričio 1 bus grupinė meno paroda, nuo lapkričio 14 iki 22 prof. dail. Adomo Varno 80 m. amžiaus jubilėjinė meno paroda ir gruodžio 5 iki 13 dail. Albinos Elskus paroda.

Albinas Elskus buvo plačiai paminėtas profesiniam vidaus ir dekoratyvinės dailės žurnale "Interior Design" rugpjūčio nr. Jis dirba vitražus vienoje studijoje New Yorke.

Tokio miesto įkurta galerija vakarų menui. Paveikslų rinkinys yra garsių prancūzų dailininkų. Prieš keturiasdešimt metų šiuos paveikslius buvo įsigijęs japonų pramonininkas Kojiro Matsukata. Po šio karo prancūzai buvo juos atsiėmę. Po ilgo bylinėjimosi šių metų pavasarį japonam buvo grąžinti 308 tapybos darbai ir 63 skulptūros. Jų tarpe yra Reno ir, Gaudi, Rodin, Delacroix, Cezanne kūrinių.

Haydeno opera "Il Mondo della Luna" (Mėnulio pasaulis) pirmą kartą statoma Haagoje, Olandijoje. Iki šiol buvo žinomi šios operos tik du veiksmas. Prieš porą metų surastas ir trečias veiksmas.

rime čia ir profesionalų dramų aktorių, gal jie ateitų į talką, gal susijungtų vyresnieji seenos mėgėjai ir taip gimtų naujas teatras.

A. D.

KULTŪRINĖ KRONIKA

Geriausiu vokiečių šių metų filmu išrinkta komedija — "Didvyriai", pastatyta pagal Bernardo Shaw to paties vardo veikalą.

Tarptautinė muzikos šventė rengiama kitais metais Koelno mieste Vokietijoje. Vieną savaitę bus statomos pačios naujausios operos.

Naujos katakombos surastos Via Ostiensia Romoje. Katakombos gerai išlaikytos, turi gerų freskų su Senojo ir Naujojo Testamento scenomis.

"Zuzana", amerikiečio muziko Carlisle Floyd opera, pirmą kartą pastatyta V. Vokietijoje. Praeitais metais, kai vyko Briusely tarptautinė paroda, ją ten statė New Yorko opera.

Roberto Schumanno namai, kur jis mirė Bonnoje, per karą buvo apgrauti. Dabar miestai nusprendė jų nerestauruoti.

Hans Baldung Grien, vokiečių dailininko, vieno žymiausių Duererio mokinių (1484 - 1545), kūrinių paroda surengta Karlsruhe mieste, Vokietijoje. Jo kūrinius paskolino Europos ir Amerikos muzėjai.

Anne Frank dienoraštį, pagal kurį yra pagamintas ir filmas, viena Amsterdamo leidykla išleidžia originaliniame, netaisyta tekste. Anne Frank savo dienoraštį parašė Amsterdam, besislapstydama nuo vokiečių gestapo policijos.

Suklastotas Murillo

Vienas iš garsiausių Vatikano galerijos paveikslų "Mistinės šv. Katarinos jungtuvės", kuris buvo priskirtas ispanų dailininkui Bartolomeo Murillo (1618 - 82), kaip dabar paaiškėjo, yra visai ne Murillo. Šventosios paveikslas yra nupieštas ant gamtovaizdžio, kurio kilmė datuojama 17 amžiaus gale. Šio gamtovaizdžio spalvos, uždėtos ant drobės, išbuvo mažiausiai šimtą metų, kol ant jų buvo nupiešta šv. Katarina. Tuo metu Murillo jau senai buvo miręs.

Surastas Atilos kapas

Vengrų istorikai mano, kad jiems pasiseks išaiškinti Atilos kapo paslaptį. Pagal vieną seną padavimą hunų vadas Atila buvęs palaidotas 453 metais vienos upės dugne. Tai esąs Dunojaus itakas Theis. Dabar upės vaga pakeista, ir senoji bus ištyrinėta. Vengrų istorikai tikisi surasti ten Atilos kapą.

PAULIUS AUGIUS

Prie jos augimo daug prisidėjo ir dailininkas Paulius Augius (Augustinavičius), kuriam rugsėjo 2 suejo 50 metų. Gimęs jis Zemačių Kalvarijoje, mokėsi Kaune ir Paryžiuje, kur susipažino su kraštinėm modernizmo srovėm, su naujomis technikomis. Visą savo talentą ir patirtį panaudojo Zemačių senovei atkurti. Jis iliustravo Zemačių Petrą Kirmelį, M. Valančiaus Zemačių Vestuves, sukurė Zemačių simfoniją, spalvotomis iliustracijomis išpuošė Pupos pasaką ir sukurė monumentalų ciklą — Eglės žaidimų karalienės, padarydamas per 100 paveikslų.

Kai pažūrime į jo medžio raizinius, jie primena kraitinių dežių papuošalus, kur vyrauja dekoratyvinis momentas. Ši dekoratyviškumą P. Augius išvystė ir susidarė savitą formą. Savai jis stilizavo medžius, pa-

EGLES žaidimų karalienės iliustracija, — dail. P. Augius.

Dviejų sąjungiečių šeimos

Lietuvos Katalikų Moterų Sąjungos seimo bankete (rugp. 19) prel. P. M. Juras išreiškė tokius linkėjimus: "Tegul jūsų namai būna tokie, kad jūsų kaimynai ir pažįstami žinotų, jog čia gyvena sąjungietė". Kokie jie turėtų būti, prelatas nenusakė. Aišku, kad visais atžvilgiais pavyzdingi. Sakysime, kad ir tokie.

"Kaip malonu, kada po darbo grįžęs namo gali ramiai pailsėti, atgauti jėgas. Vargu ar rasčiau čia tokį jaukumą, jeigu mano žmona Milda tuo nepasirūpintų. Ji taip pat dirba, bet grįžusi namo anksčiau už mane, suspėja mums ir skanią vakarienę paruošti, ir mažuoju Algiuku pasirūpinti. Mano Milda visada darbo pilnos rankos — taip džiaugiasi savo namų jaukumu pilietis K. iš Joniškio rajono.

Tai irgi sąjungietės namai. Tik ne tos, kurią prel. Pr. Juras turėjo galvoje, o lietuvių moters, kuri nėra giriama už jos darbštumą ir pasiaukojimą savo šeimai. J. Kauneckienė net šaukiasi į pagalbą "genialaus Lenino" autoritetu, kad tik daugiau suniektų tokias moteris, kaip minėtoji Milda, kurios "yra religingos, ieško užtarymo Dievuje" ir laimės savo šeimoje.

Savaime aišku, kad tvirta ir laiminga šeima yra tvirtovė, kurioje pavertęs lietuvis mėgina išlaikyti savo religiją ir tautiškumą. Todėl J. Kauneckienė mėgina tokias šeimas griauti. Ji yra dar tik biologijos mokslų kandidatė. Taigi, reikia gerokai pasidaryti komunisto labui, norint aukščiau palipti karjeros slidžiais laiptais. Kol ji tai padarys, bus sugriauta neviena ideali lietuviška šeima. Taip griūva Lietuvoje religijos ir tautiškumo atsparos punktai.

Tų liūdny faktų akivaizdoje L.K.M.S-ga, kurios tikslas ugdyti savo narėse religinį ir tautinį susipratimą, įgauna dar daugiau reikšmės ir svarbos šiuo dieniniame lietuviškoje visuomenėje.

Sąjunga dar gyvuoja. Tai ir rodė S-gos seimas, susirinkęs Hartforde. Jis praėjo sėkmingai. Tačiau jame ryškiai matėsi, kad vėlybas ruduo įkėlė ko-

NINA GAILIŪNIENĖ

ją į Sąjungą ir balta šarma nubarsė jos narių galvas.

Lietuviška patarlė apie idealią moterį sako: "Ji tinka prie tanciaus ir prie rožančiaus". Taip buvo galima pasakyti ir apie susirinkusias į seimą sąjungietes. Rytis jos meldėsi, dieną posėdžiavo, o vakarais linksminosi.

Svarstė ne tik savo organizacinius reikalus, bet ir tokius klausimus, kaip stipendijų skyrimas gabiems lietuviams mokiniams. O jų protestą prieš Maskvos diktatoriaus atvykimą į JAV išdėdė net Hartfordo amerikoniškoji spauda.

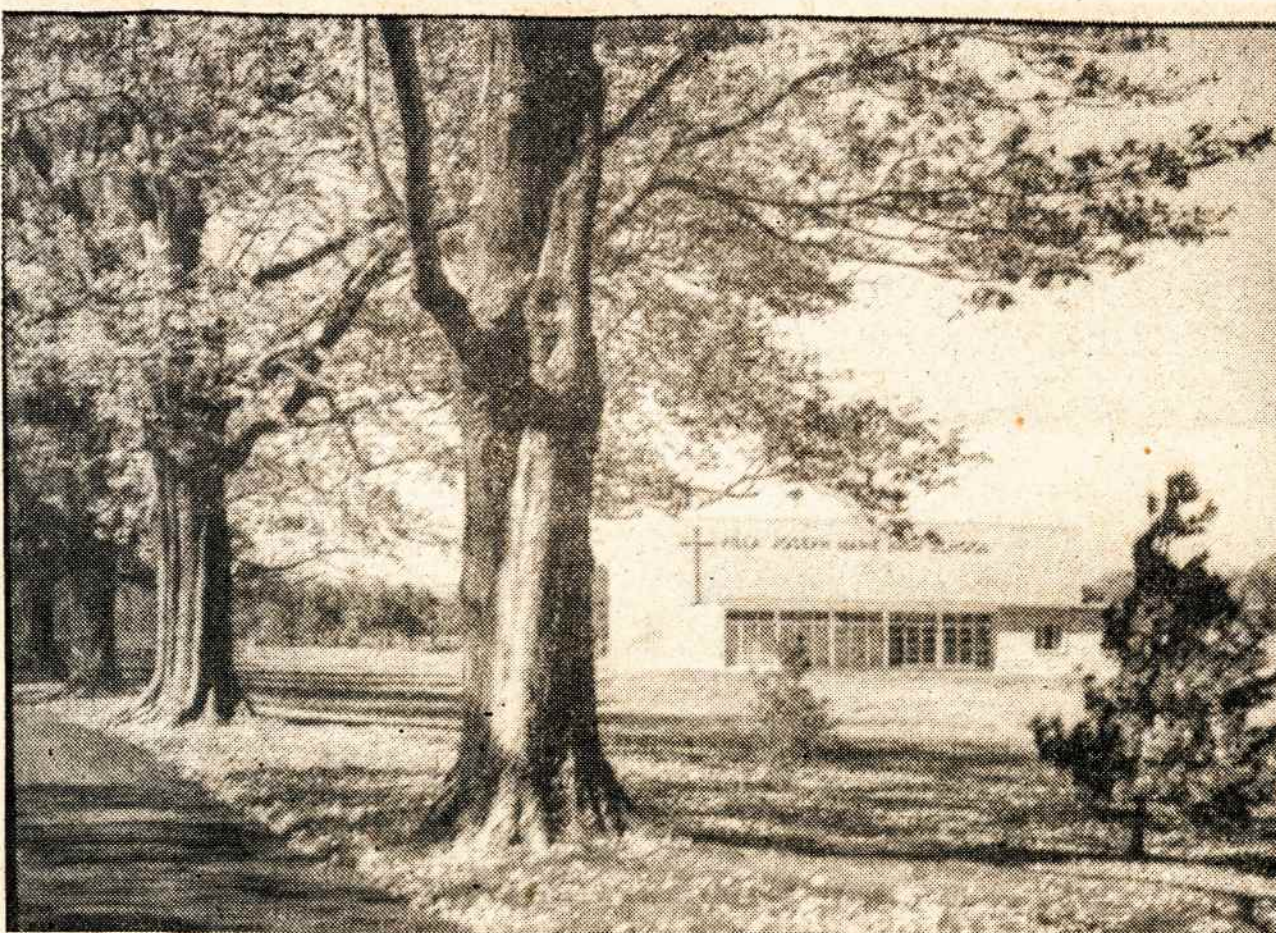
MARCELĖ KORTENAITYTĖ

Koncertas, skirtas prel. J. Ambotui pagerbti, buvo ypatingai šeimyniškai jaukus. Programą išpildė Worcester, Mass. moterų choras, vadovaujamas Mrs. G. Kaneb.

Prel. L. Tulaba pasinaudojo ta proga kreiptis į sąjungietes, kad jos savo pavyzdžiose šeimose išaugintų jam būsimų klierikų, kurių taip trūksta jo vedamai kunigų seminarijai Romoje. Prelatui žodžių pirkti nereikia. Ką matė ir girdėjo, važinėdamas po pasaulį, tą viską gyviausiai atpasakojo klausytojoms.

Seimo užbaigimo banketas su 160 svečių, susodintų prie kalakuto vakarienės, be žodžių pasakė labai daug apie seimo organizatores. Kai žmogus deda širdį, padaro tikrai daug. Nors buvo sudaryta speciali komisija seimui rengti, bet daugiausia rūpesčio ir darbo vistiek krito ant Hartfordo kuopos pirmininkės Marcelės Kortenaitytės pečių. Bet ji su lietuviškos mamytės kuklumu nenori visos garbės sau vienai prisiimti. M. Kortenaitytė dėkoja Manchester, New Britain ir New Haven kuopoms, kurios, kaip artimiausios kaimynės, rėmė seimą gausiu atsilankymu.

Seimas išsiskirstė, palikęs labai gerą įspūdį. Bet tikra jo sušaukimo nauda bus pasiekta tik tada, jeigu jo nutarimai bus įvykdyti ir planai įgyvendinti. Taigi, darbas kuopose dar tik prasideda.

SESERŲ KAZIMIERIEČIŲ aukštesnioji mokykla Newtown, Pa.

MŪSŲ PRAEITIS ATSIMINIMUOSE (6)

PR. PAULIUKONIS

KAS RŪPINOSI LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBE?

Lietuvių tauta bei jos laisvė, kaip matėme praėjusį kartą, rūpinosi ne vieni tik "apšviestnieji" ir "pažangieji", kuriuos K. Bielinis ir J. Vlks iškelia prieš patriotus kunigus. Valia kiekvienam savosios grupės veikėjas kelti, girti ir šlovinti, bet nevalia žeminti kitų. Ypač tai netinka daryti praeitį nušviečiant. Kas praeityje mato tik tai, ką nori matyti,

žiūri ne praeities, o dabarties akimis, ir dargi tokiomis, kurios labai šviesiai temato savuosius.

Dar vienas iš pavyzdžių, kaip praeityje tik savuosius matoma vaikoje šviesoje, yra Lietuvos nepriklausomybės idėja, priskiriama socialdemokratų nuopelnui. Kas Lietuvos praeitį geriau pažįsta, tą stebina tokie nuopelnai. Atrodo, tartum Lietuva niekada nėra turėjusi savo nepriklausomybės, o po Lietuvos - Lenkijos paskutiniojo padalinimo (1795) niekam ne galvon nebuvo atėjusi toji mintis. Neminint jau sukilimų (1831 ir 1863), dar Napoleono laikais kunigaikštis Kleopas Oginskis rūpinosi, kad caras Aleksandras I duotų Lietuvai bent autonominę. Bet ir nesiekiant taip toli, antai, dr. J. Šliupas 1892 "Apšvietoje" pasisakė už demokratišką nepriklausomą Lietuvą. Nurodęs daugelį Europos ir P. Amerikos tautų, kurios išsikovojo laisvę, klausė: "Kodėl mes, lietuviai, negalime tikėtis susilaukti laisvės" (89 p.).

gais, jei jose besimokančių lietuvių bus tik menka dalėlė?...

Vos įžengus į mokyklą, matosi didžiulis užrašas: "Mylėkime Dievą ir Tėvynę". Toliau koridoriuje iškabinta: "Sv. Kazimierai, melskis už mus. Lietuviais esame mes gimę, lietuviais norime ir būti! Šiluvos Mergele, užtaryki mus!".

Viešpatie, laimink šios mokyklos darbą!

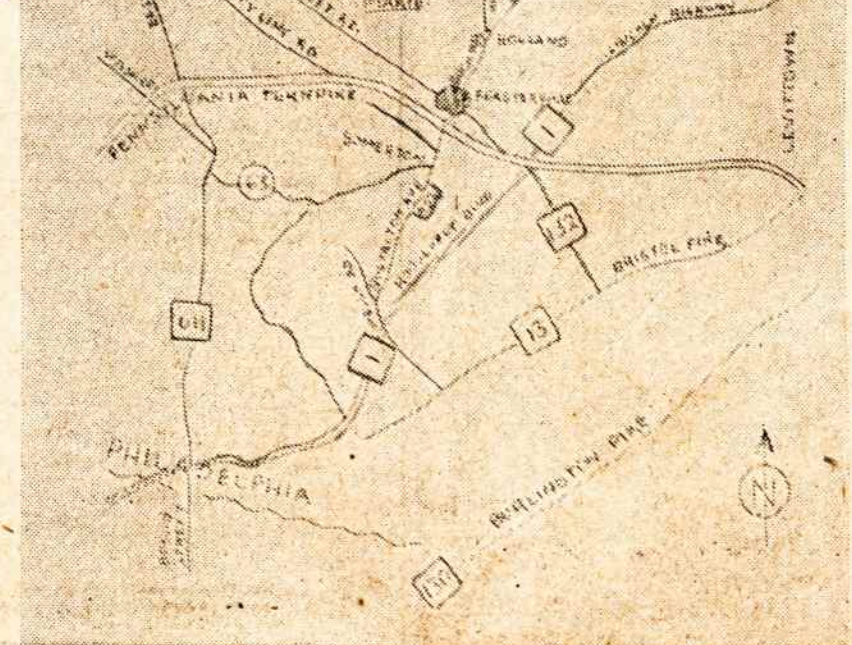
Kęst. B.

Juozas Grabys ir kun. Jonas Krivickas.

Tenka pastebėti, kad Amsterdamo mokykla yra tikrai laiminga lietuvių atžvilgiu. Perėjus mokyklos vadovavimą Nukryžiuotojo Jėzaus seserims, lituanistikos dėstymas čia ypatingai sustiprėjo. Siemiet dėsto dvi buvusios generalės motinės: sesuo M. Anunciata ir sesuo M. Ligorija. Jų žymūs gabumai ir didelis pasiaukojimas lietuvių srityje yra visiems žinomas. Kartu labai gražiai reiškiasi sesuo M. Gerarda ir sesuo M. Klaudija. Tikimės, jog jų nuoširdus darbas atneš tikrai gražių vaisių. Nors naujųjų tremtinių tėra vos kelios šeimos, tačiau beveik visi vaikai mokykloje yra lietuviai.

Šiuo metu mokosi 172 vaikai, nes daugiau netelpa. Žinoma, jei mokykla būtų didesnė, tada būtų didesnis mokinių skaičius, bet lietuviai nebeliktų daugumoje. Kartais verta pagalvoti: kam statomos milijoninės mokyklos lietuvių pini-

gais, jei jose besimokančių lietuvių bus tik menka dalėlė?...

KAIP PATEKTI į Villa Joseph Marie, Newtown, Pa.

LIETUVIŲ MOKYKIOS PAŠVENTINIMAS AMSTERDAME

Šv. Kazimiero mokykla veikia Amsterdame beveik nuo pat parapijos įkūrimo, 1904 metų. Tačiau tik prieš dvejus metus, atsikėlus čia mokytojauti Nukryžiuotojo Jėzaus seserims, kurios išgelbėjo šią mokyklą, mokinių skaičius ėmė sparčiai didėti. Tad teko sudaryti planus mokyklą padidinti ir sumoderninti patalpas.

Scena buvo panaikinta. Salė susiaurinta iki paprasto koridoriaus, kad būtų galima padidinti klases. Naujos sienos pastatytos su insuliacija ir apkalto beržine faniera. Visi elektros laidai iš naujo išvedžioti. Įrengtas klasėse netiesioginis

apšvietimas, tinkamiausias akims. Mokyklai nupirkti nauji suolai. Sienose iždotos naujos lentos rašymui, o taip pat ir korkinės lentos įvairioms mokslo priemonėms pakabinti. Trys platūs išėjimai įgalina mokinius aliaru atveju apleisti patalpas per 30 sekundžių. Įvesti taip pat automatiška gaisro sistema. Pagaliau, nauja apšildymo sistema yra kiekvienos klasės kontroliuojama.

Rugsėjo 27 dieną susirinko visa parapija pašventinti moderniškai atnaujintos šv. Kazimiero mokyklos. Iškilmės pradėtos bažnyčioje, kur mokyklos vaikai gražiai sugiedojo "Marija, Marija", sukalbėjo rožančiaus paslaptį ir dalyvavo šv. Sakramento palaiminime. Kun. K. Balčys priminė, kad susirinkime čia, paprašyti Dievo palaimos, kad šioje mokykloje būtų auklėjamas Dievo meilei ištikimais ir savo tėvynę mylinčiais žmonėmis.

Šv.č. Sakramentu palaiminimą suteikė ir vėliau mokyklą pašventino Schenectady lietuvių parapijos klebonas kun. Alfonsas Petraitis, asistuojamas kun. Mato Čyvo ir kun. Petro Jonaičio. Po naujo mokyklos kryžiaus pašventinimo, kun. A. Petraitis priminė, jog vien kryžius suteikia prasmę žmogaus gyvenimui. Tik kryžiaus ženklu vadovaudamiesi galime tikėtis laimėjimų. Be minėtų kunigų ir parapijos klebono kun. J. Raštučio, dar dalyvavo kun.

Namai, kuriuose bus miela gyventi

Seserys kazimierietės prie Philadelphijos turi ūkį — Villą Joseph Marie — kuriame yra tikrai moderni gimnazija, statyta prieš 2 metus. Dabar baigiami statyti didžiuliai mūro namai fiems, kurie sulaukia eilgesnio amžiaus.

Spalio 11 (sekmadienį) švenčinamas kartinis akmuo. Pašventinimo pareigas atliks prelatas Thomas J. Riley, Katalikų Labdarybės direktorius. Iš Chikagos atvyks Motina Adorata. Dalyvaus vietinės gimnazijos personalas, seserys, svečiai, statybininkai ir kiti. Pašventinimo apeigos prasidės 3 val. popiet.

Namuose galės gyventi apie 107 seneliai. Tai bus pati mo-

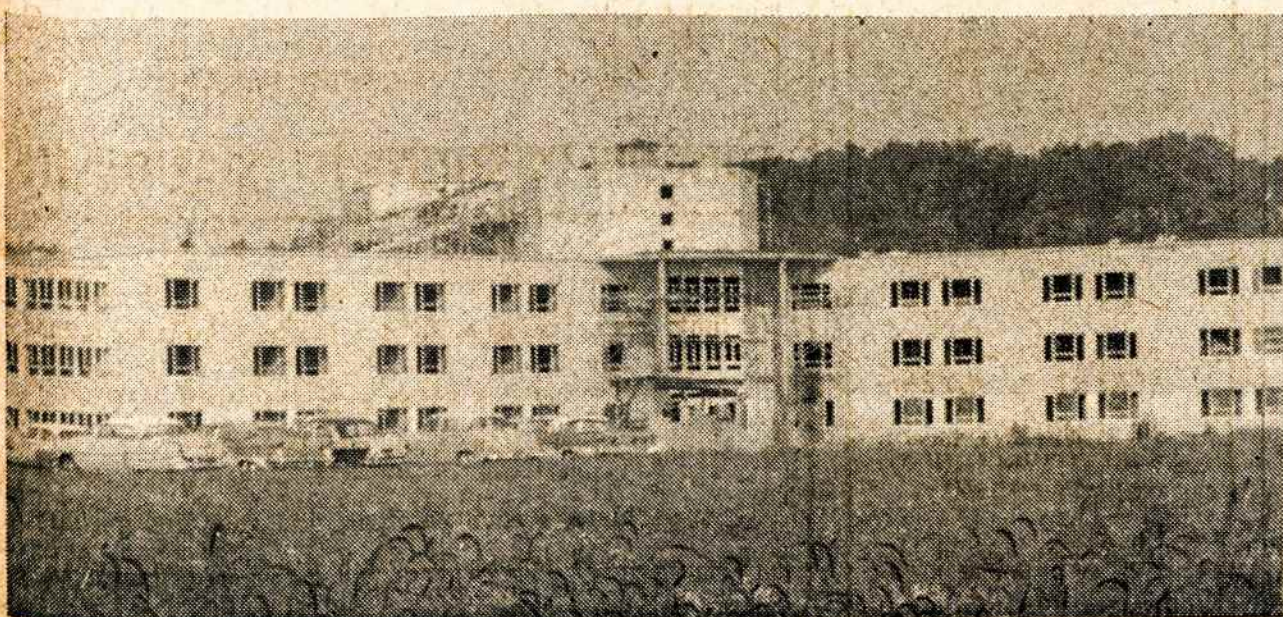
derniškiausia iš čia esančių tos rūšies įstaigų. Namuose bus koplyčia, rekreacijų salė, patogumai ir kiti priedai.

Tikrai krikščioniškas aukotojas turi neabejotinai gražią progą šį darbą paremti savo auka, nes darbas tikrai didelis. Gera, kad seselės tokio didelio darbo drįso imtis, gera, kad pavargusioms bus kur apsigyventi.

Statybos darbus rūpestingai vykdo J. Augustinavičius — Neris B-vė, Inc.

Seserys visus mieliai kviečia į Villa Joseph Marie, Holland Road, Newtown, Bucks County, Pa. Yra kuo pasidžiaugti, yra ką pamatyti.

lg. Ma.

SENELIŲ namai, statomi Villa Joseph Marie, Newtown, Pa.

IŠ VISUR

— Darbininkas kitą savaitę dėl Kolumbo šventės pirmadienį, spalio 12, išeis tik vieną kartą — trečiadienį, spalio 14. Visos korespondencijos ir skelbimai, kurie paprastai taikomi penktadienio numeriui, redakciją turėtų pasiekti bent viena diena anksčiau.

— Amerikos Lietuvių R. Katalikų Kongresas prasidės lapkričio 27, penktadienį, pamaldomis Aušros Vartų bažnyčioje New York. Mišias aukos Federacijos dvasios vadas prel. J. Balkūnas, pamokslą sakys Kultūros Instituto pirmin. prel. Pr. Juras.

— Detroito šv. Antano parapijos klebonu, vietoje mirusio kun. I. Boreišio, paskirtas kun. Juozas Stanevičius. Į pareigas įvesdintas spalio 4, sekmadienį.

— Chicagos ateitininkai sendraugiai po vasaros atostogų spalio 10 ir 11 Jaunimo Centro koplyčioje ir salėje renkasi susikaupimo dienas. Paskaitą apie moderniąją psichologiją Amerikoje skaitys prof. J. Pikūnas iš Detroito.

— Kun. Kazimieras Skripkus, vienas iš uoliųjų Lietuvių Susivienijimo (LRKSA) organizatorių, šiemet yra sulaukęs 90 metų. Jis gimė 1869 rugpjūčio 30 Dukšų km., Žagarės valsč. Kunigu įšventintas Kaune 1892. Amerikon atvyko 1904. Ilgiausiai (1917 - 1944) klebonavo šv. Juozapo par. Binghamton, N.Y. Dabar ten tebegyvena kaip pensininkas. Antrasis tiek pat metų sulaukęs yra prel. J. Ambot Hartford, Conn.

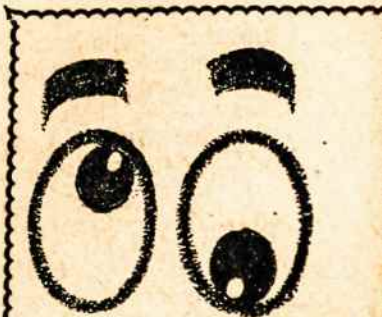
— Vysk. V. Brizgys, ALR Katalikų Federacijos Kongrese New York, aukos užbaigiamąsias padėkos mišias Apšviškimo bažnyčioje lapkričio 29 d., 11 val. Pamokslą sakys prel. K. Vasys.

— Jonas Genys, baigęs miškininko mokslus Vokietijoje, Goettingeno universitete, toliau savo mokslus tęsia E. Lansing, Mich. Yra jau išlaikęs egzaminus daktaro laipsniui gauti. Jo specialybė — genetika arba paveldėjimas augmenijoje, specialiai miškų. Tokių specialistų nedaug.

— Waterbury, Conn., Lietuvių Moterų Klubas spalio 17, šeštadienį, lietuvių parapijos didžiojoje salėje ruošia pobuvį savo veiklos penkmečiui atžymėti. Bus trumpa programa, vaišės ir šokiai. Pradžią 7 val. vak.

— Robertas Juknaitis, Lietuvos kariuomenės savanoris, sulaukęs 56 metų, mirė rugsėjo 27 Clevelande; palaidotas Kalvarijos kapinėse. Lietuvoje ilgus metus buvo Raseinių apskrities sekretorius.

— S. Kasperavičiūtė Kanados stalo teniso pirmenybėse Toronto laimėjo meistrės vardą.

CONFUSED

Man's confused.
Facing law suit.
Has Insurance but no Agent.
Poor soul. Must call someone.
But who? Confusion natural.
Moral? Buy Insurance
from local Hartford Agent.
That's us.
Deal person to person.
Call us, day or night.

ALBERT F. PETERS

Office:
116-55 QUEENS BLVD.
FOREST HILLS, N. Y.
Virginia 3-1477

Agency for
HARTFORD ACCIDENT AND INDEMNITY COMPANY
Hartford, Connecticut

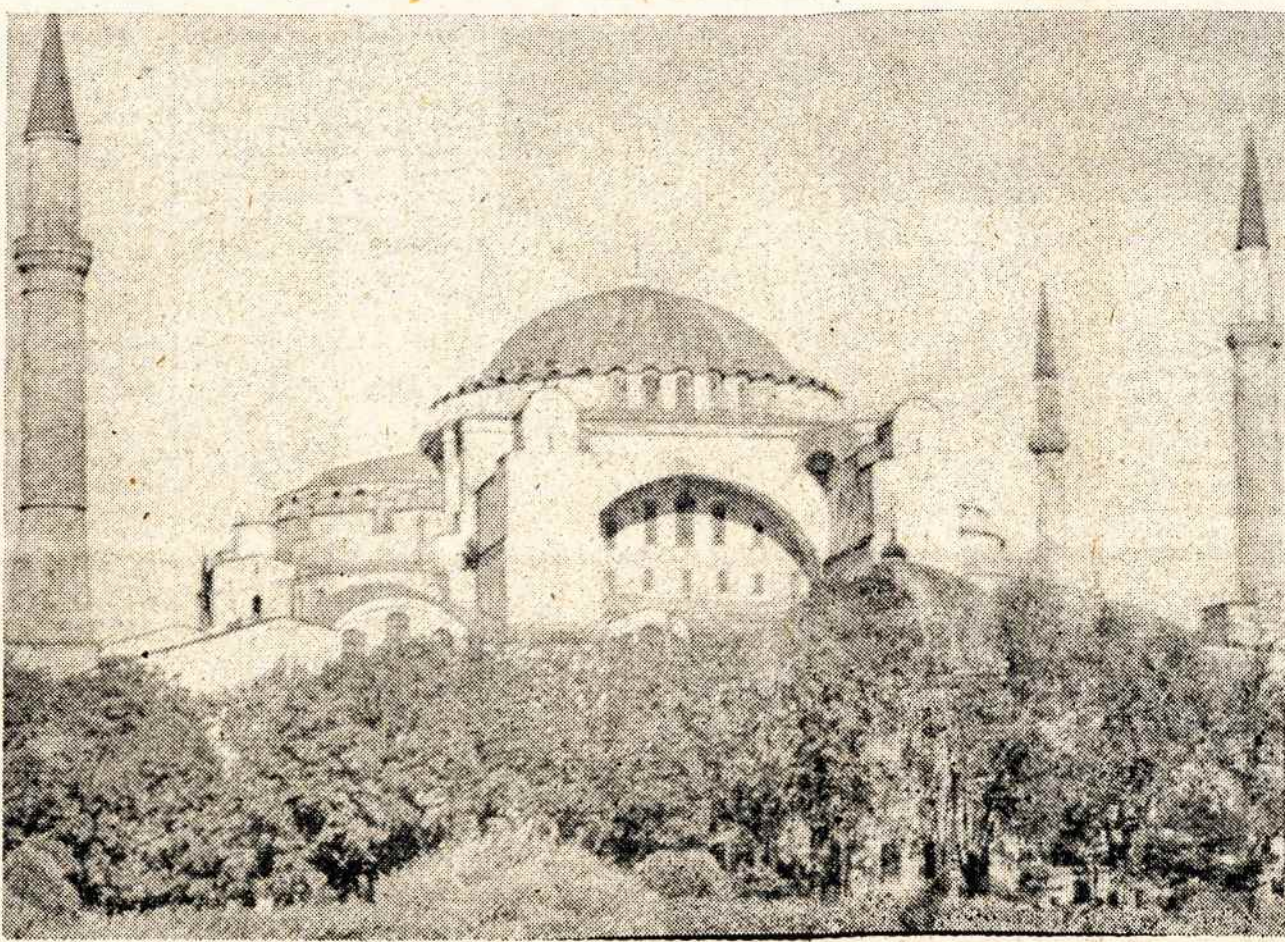
(Nukelta į 7 psl.)

Pasakojimai apie didžius žmones

Apie popiežių Leoną XIII
 Romos miesto dailininkai savojo nupiešti popiežiaus Leono XIII paveikslą. Popiežius to vengė. Tačiau vienas jaunas dailininkas tiek atkakliai maldavo, kad popiežius nusileido. Kai paveikslas buvo baigtas, dailininkas dar prašė popiežių, kad paveiksle padarytų kokią-rašą. Nors paveiksle popiežius savęs nepažino ir paveikslas atrodė ne iš simpatizingų, bet popiežius patenkino ir dailininko paskutinįjį prašymą. Jis įrašė sakinį iš Evangelijos: "Nesibijokite, tai aš esu". Ir pasirašė Leonas XIII, 1901 bal. 29. 29.

Apie generolą McArthurą
 Gen. McArthuras dar prieš savo karo žygius tolimuosiose rytuose buvo karo akademijos viršininkas. Sykį senato komisija sugalvojo aplankyti akademiją. Generolas parodė, kaip gyvena kariūnai, parodė ir savo kambarėlį. Jame buvo paprasta, geležinė lovelė. Generolas aiškino: "Čia miegu per visą savaitę, už tat sekmadienį, kai parvykstu namo, maudaisi minkštoje lovoje". Paskui senatorius valgomajame vaišino, bet vaišino su visu iškilmingumu. Buvo valgiai paduoti iš pakuotintų lėkščių. Po priėmimo buvo pasigesta vienos lėkštės. Susirūpino ir viršininkas. Turėjo būti kokis nesusipratimas. Generolas sugalvojo parašyti visiem komisijos nariams, kurie buvo vaišinami, po laiškelių ir pasiteirauti, ar kartais jie neapsiriko. Vienas iš komisijos narių atsiliepė taip: "Jei, generale, miegi savo lovoje, tai būtu turėjęs rasti lėkštę po savo antklode, nes aš pats ją ten pakišau".

Mozartas ir kanarėlė
 Wolfgangui Mozartui, garsiam austrų muzikui sulaukus 31 metų, jo žmona Konstancija padovanavo kanarėlę. Paukštytė gražiai čiulbėjo, ir Mozartui dėl to labai patiko. Jis pats lesino. Tas taip priprato, kad iš kitų rankų maisto neėmė. Taip prabėgo ketveri metai. Mozartas 1791 gruodžio pradžioje susirgo. Paukštelis nešė ir nečiulbėjo, nors buvo maisto paberta. Gruodžio 5 kanarėlė iš ryto pabudo nerami. Savo narvelyje daužėsi. Suspurdėjo sparniukais ir krito negyva. Tą patį rytą gretimam kambaryje mirė Mozartas, sulaukęs tik 35 metų. Jis buvo gimęs Salzburge, mirė Vienoje.

GARSIOJI SOFIJOS bažnyčia Konstantinopolio. Statyta imperatoriaus Justinijono 537. Vėliau paversta mečete, o dabar muziejumi.

Lietuviškas darželis Palestinoje

Prel. L. Mendelis su savo seserimi Felicija išbuvo šventojų žemėje apie tris savaites — nuo birželio 25 iki liepos 13. Du trečdaliu to savo viešėjimo praleido Jordano valstybėje ir trečdaliu Izraelio. Jeruzalė tarp tų dviejų valstybių yra padalinta.

Jordano pusėje be aprašytųjų praėjusių kartą šventų vietų, dar lankė daugelį kitų. Birželio 30, antradienį, prel. L. Mendelis aukėjo mišias "Ecce Homo" vienuolyne. Jis priklausė Notre Dame de Sion seserų kongregacijai, kurią įsteigė T. Alfonsas Ratisbonne, žydus konvertitąs. Palestinoje ir palaidotas — Izraelio valstybės pusėje, Ain Karen vietoje, kur yra gimęs šv. Jonas Krikštytojas.

Tą pačią dieną iš r. to aplankyta Dievo Motinos tėvėskė, vieta, kur pagal tradiciją gyveno šv. Joakimas su šv. Ona ir kur gimė šv. Mergelė Marija. Dabar čia stovi šv. Onos bažnyčia, o prie jos gyvena Baltieji Tėvai. Po pietų nukeliavę į Seminariją, Nablus, prie šulinio, prie kurio Jėzus kalbėjosi su samariečių moterimis.

Liepos 1, trečiadienį, prel. L. Mendelis mišias aukėjo Jeruzalėje, Jėzaus Nuplakimo koplyčioje; patstatyta toje vietoje, kur Kristus buvo skaudžiai nuplaktas ir erkščiais vainikuojamas.

PREL. L. MENDELIO KELIONĖ PO ŠVENTĄJĄ ŽEMĘ

tas. Čia dabar yra pranciškonų aukštesnioji šv. Rašto studijų mokykla. Kitą dieną mišios buvo aukojamos "Dominus Flevit" bažnyčioje. Altorius yra ties dideliu langu, pro kurį matyti visas Jeruzalės miestas. Buvo lengva įsijausti į nuotaiką, kurią išgyveno Jėzus matydamas miestą, kurį mylėjo, bet kurį priešai turėjo apsupi ir sugriauti. Kristus verkė — Dominus flevit.

Sekmadienį, liepos 5, mišias aukojant Kalvarijoje prie Nukryžiuojamo altoriaus, jose dalyvavo būsrys amerikiečių, keliausių aplink pasaulį. Turistas ir maldininkus priėmė šventosios Žemės Saugotojas. Jis kalbėjo itališkai, o prel. L. Mendelis vertė angliškai. Visi gavo atminimui šventosios žemės smilčių.

Dar dvi dienas užtruko Jordano pusėje, liepos 7 prel. L. Mendelis, jo sesuo Felicija ir kun. P. Coyle, amerikietis pranciškonas iš Baltimorės, perėjo Izraelio ir Jordano sieną pačioje Jeruzalėje. Pirmiausia buvo aplankyta Paskutinės Vakarietės vieta ir Marijos Gimimo bažnyčia, prižiūrima bendeiktinių. Mūsų maldininkai aplankė jau minėto konvertito kun. A. Ratisbonne kapą prie Ain Koren. Haifoje matė pranašą Elijaus olą, kurioje šis gyveno, lankėsi Galilėjoje, gerokai į šiaurę nuo Jeruzalės.

Galilėjoje prie Genezareto ežero yra gana gražios apylinkės ir daug šv. Rašte apsimintų vietų. Čia lankytasi Atsimainymo (Taboro) ir Palaiminimų kalvose. Atsimainymo kalne yra įrengta pranciškonų užėginė; mūsų svečiai joje ir nakvojo. Palaiminimo kalvose taip pat yra maldininkams užėigos vieta ir užkandinė, prižiūrimos seserų italių. Prie Genezareto ežero teko matyti tokius pat žvejų tinklus, kuriais dar Kristaus mokytiniai žuklavo. Aplankyta Marijos Magdalenos tėvėskė (Magdala) ir Kamos nedidelis miestelis, kur Kristus padarė pirmąjį savo stebuklą, pakeisdamas vandenį į vyną. Pravažiota pro tas vietas kur Kristus padaugino duoną ir kur apstatuliu Petriui pavedė valdyti savo Bažnyčią. Šv. Petras buvo pirmasis popiežius. Prel. L. Mendelis mišias aukėjo Atsimainymo bazilikoje, Taboro kalne, liepos 9, ir Apreiškimo kriptoje, Nazarete, liepos 10.

Nazarete sutiko lietuvi pranciškoną brolį Jeronimą Petrauską, kuris labai apsidžiaugė, gavęs progos lietuviškai pakalbėti. Jis eina zakristijono pareigas prie Apreiškimo baž-

nyčios. Aprodė Apreiškimo vietą; pačią bažnyčią, patstatytą ant kuklių šv. Juozapo namukų; akmenines geldas, kuriose Juozapas ir Marija laikė maistą. Gilų išpuodį padarė žodžiai, įrašyti Apreiškimo kriptoje po altorium: Hic erat subditus il-lis. Tai reiškia: čia Jis (Jėzus) buvo jiems paklusnus. Brolis Jeronimas dar parodė savo lietuvišką darželį su Lietuvos gėlėmis.

Liepos 12, sekmadienį, paskutinę dieną Palestinoje prel. L. Mendelis aukėjo mišias Aplankymo bažnyčioje, dėkodamas Dievui už malonę, kad gavo aplankyti šventąją Žemę. Bažnyčia stovi toje vietoje, kur susitiko Marija su Elzbieta ir pirmąjį kartą buvo atgiedota "Magnificat". Čia nuo 1948 gyvena tik vienas pranciškonas kunigas ir brolis, nes apylinkėje nėra katalikų.

Liepos 13, pirmadienį, atsiveikinę su šventąja Žeme, prel. Mendelis ir jo sesuo Felicija, išskrido atgal į Europą ir Ameriką. Kelias vedė pro Turkiją, Italiją, Olandiją, Svediją ir Angliją. Visur praleista po dvi - tris dienas, tikta Svedijoje 10 dienų. Apie tuos kraštus savo laiške prel. Mendelis pastebi, kad "kiekvienas iš jų turi savo gražių ypatybių ir savo pamokymų". Bet jo kelionės svarbiausias tikslas buvo Sentoji Žemė. Ją aplnakęs ir visom progom meldėsis už Novenos lankytojus, savo parapičius, pasaulio taiką, Ameriką, Lietuvą ir kitom intencijom, jaučiasi, kad toje piligriminėje kelionėje Evangeliją jam pasidariusi dar reikšmingesnė.

REAL ESTATE

Flushing — St. Kevin's Parish, English tudor, immaculately kept, solid brick & stone, front terrace, vestibule, beamed ceiling living rm with fireplace, dining rm, hallway to fully equipped kitchen, separately furnished dinette, shower rm, rear flagstone patio with large Koolvent awning, 3 bedrooms with beautiful Hollywood tile bath shower room, completely finished basement with large recreation rm with fireplace, laundry rm, lavatory, new heating unit, many extras, excellent location, close to church, stores, transportation, \$26,500, prin. only. FL 7-7418.

IN CATHOLIC AREA OF BELLEROSE, L.I. N.Y.
 NEW 2 FAMILY
 SOLID BRICK 5 1/2 and 5 1/2
 at
 86th & LITTLE NECK PARKWAY
 BUILDER — TWining 4-9333

IN ST. THOMAS PARISH IN WEST HEMPSTEAD, L.I.
 STUCCO
 3 BEDROOMS, 1 1/2 BATHS
 \$19,500
 call IVanhoe 9-8410
 for appointment Mond thru Fri.

IN ST. CLARE'S PARISH IN ROSEDALE, L.I. N.Y.
 1st floor
 large living room, kitchen, bath and bedroom.
 2nd floor
 3 large bedrooms and bath, large plot, extras, \$16,500, call LA 5-6850

REAL ESTATE

IN OUR LADY ROSE OF THE SEA PARISH, IN CAPE MAY, N. J.
 Guest house, completely furnished! hot water gas heat; linens; parking yard; showers. One-half block from ocean. Illness forces sale. Sacrificing for \$21,000. A. A. Irwin, 23 Ocean St., Cape May, N. J.

IN ST. MARY'S PARISH IN MANHASSET, L. I.
 Ideal for Retreat House. Graciously landscaped grounds, 4 bedrms, 3 1/2 baths, modern eat-in kitchen, breakfast room, sprinkling system, high mtge. Immaculate; immediate occupancy, low 40's. Owner. MA 7-2474.

NEAR CATHOLIC INSTITUTIONS — HUNTINGTON vic.: 1 yr. old spacious Calif. contemp. magnificent view, 1 acre zoning, nearby school, private beach, 2 bedrooms, GE kitchen incl. dishwasher, fireplace, wood paneled dining room, 20x20 patio, wood-paneled den with bookcases and mural, 1 1/2 baths, full basement with deluxe washer, 2-car garage, 2-zone heat, storms & screens thru-out; owner transferred; \$30,500. AN 1-6759.

IN OUR LADY OF VISITATION IN PARAMUS, N. J.
 2 BEDROOM RANCH. Nicely kept, convenient to Catholic church and parochial school; also near shopping area and bus. Sacrificing for \$19,000. Colfax 1-5703

In Holy Family Parish, in New Rochelle, N. Y. 3 brms, 2 1/2 baths, English type concrete stucco, slate roof. A beautifully landscaped 104'x104' in unexcelled location overlooking Nature Study Woods, 25' living rm, with fireplace, heated sun porch, terrace off dining rm, large attractive kitchen. Reduced to \$28,500, financing avail. Owner. NE 6-6705.

IN BLESSED SACRAMENT Parish IN VALLEY STREAM, L.I. N.Y.
 5 room brick Cape Cod, attached garage, expansion attic, finished basement, patio, green and storm windows, many extras, \$21,000, private. Castle 1-3792.

IN ST. BONIFACE PARISH IN GLEN HEAD, L.I. N.Y.
 2 Bedrooms, den, living room, large dining room, with fireplace, paneled playroom in basement with fireplace, gas heat, patio; near shopping area and transportation. Catholic church and parochial school nearby. Must be seen! Call for appointment OR 6-3214.

IN OUR LADY OF MERCY Parish Plainfield, Somerville, New Brunswick Area. 2 yr. old split level, 8 large rooms, 1 1/2 baths, 1/4 acre, 4 1/2% GI mtge. All city utilities, immed. occupancy, \$17,000, princ. only. ELIott 6-6419.

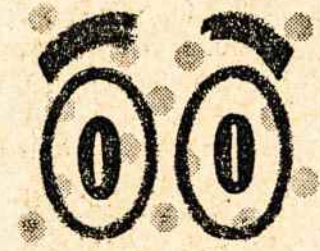
IN OUR LADY OF ANGELS PARISH IN BROOKLYN
 BAY RIDGE, Shore Rd. 1-family with rentable apartment (C. O.), 6 1/2 rooms, 2 1/2 baths; must see to appreciate. SH 5-1134.

IN ST. AGATHA'S PARISH IN BROOKLYN
 BAY RIDGE (Boro Park) 2 modern apartments (1-4 rm; 1-4 1/2 rm) and 3 stores. Corner store and 1 apartment available. Reasonably priced — Must be seen. Weekdays. ST 2-9244

IN ST. AGNES PARISH, in ROCKVILLE CENTRE — Must sacrifice 12 room tudor on 80x100 well landscaped plot; 4 bedrooms up; 1 full bath; two 1/2 baths, extras, suitable for large family, mother-daughter, or professional; asking \$28,500; make reasonable offer; RO 6-5901 or RO 6-4741.

IN CATHOLIC AREA of JAMAICA ESTATES NORTH. 7 room house 40x100; 2-car garage; near everything. Must be seen. Sacrificing for \$20,000 — Chance of a life time. JA 3-6377 GL 3-2144

IN ST. MARY'S PARISH IN EAST ISLIP, L.I. N.Y.
 A recently built 3 bedroom ranch home. Nicely located on a fenced plot 83x140. The kitchen is equipped with 6 modern electric appliances. The screens and storm windows are permanent. The basement is large & well lighted. This is an exceptional buy at \$16,900. For further particulars call Juniper 1-6346. Principals.

SPOTS Before Eyes?

Whenever you're sick, go to bed and don't worry. While you're healthy, ask us about Hartford Accident-Sickness Insurance. Then you WON'T have to worry about medical bills! Please call us soon.

ALBERT F. PETERS
 Office:
 116-55 QUEENS BLVD.
 FOREST HILLS, N. Y.
 Virginia 3-1477

REAL ESTATE

IN ST. MARY'S PARISH IN MANHASSET, L.I. N.Y.
 8 ROOM ALL BRICK RANCH, 2 baths, 2-car garage, wall to wall carpeting, 1/4 acre landsc. 2 blocks LIRR, shopping, schools. \$39,500. Owner. May be seen by appointment — call eves: MA 7-6551.

KOKIAS DOVANAS

įsų artimieji Lietuvoje
 laiko pačiom geriausiom ir brangiausiom?
 Nėra abejonės, kad atraizės geros, importuotos, vilnonės medžiagos!!!

DAR SIANDIEN UŽEIKITE Į DIDELĮ SEZONINĮ ISPARDAVIMĄ
 trijose krautuvėse firmos

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD ST. — GR 5-4525

Cor. DELANCY, N.Y.C.

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai ir ukrainiškai.
 KRAUTUVĖS ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS ŠEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAKARO

Pradžiuginkite savo gimines ir artimuosius Lietuvoje pasiūsdami tikros vilnonės medžiagos vyriškai eilutei arba apsiaustui, moteriškai suknelei, eilutei, apsiaustui!

Tik neseniai gauta dideli kiekiai puikių importuotų medžiagų: šilko, nailono, satino, aksomo, aukskelių užuolaidom, antdurim, baldam aprausti, užvalkalam.

Vaziuoti BMT šilpant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey Street.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

Dėmesio! Dėmesio!

MERCURY Parcel & Trading Co.

943 Elizabeth Avenue ELIZABETH, N. J.
 Phone: ELizabeth 4-7608

Atidarė Elizabeth naują skyrių siuntiniam į LIETUVĄ, UKRAINĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ ir kitus kraštus.

SIUNTINIŲ PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS

Didelis pasirinkimas vilnonių atraizų vyriškom bei moteriškom eilutėm, paltam; vilnonės skaros, kilimai, lovų užtiesalai ir k.

Primami užsakymai ir raštu. Jums patarnaus lietuvi moteris, kalbanti įvairiom kalbom. Mandagus, kruopštus ir nebrangus patarnavimas. Kviečiame jus tapti mūsų klientais.

Atidara nuo 8:30 val. ryto iki 8:00 val. vakaro
 Sekmadieniais nuo 8:30 val. iki 4 val. popiet.

Pagrindinė kontora: 80 East 7th Street, New York 3, N.Y.
 Krautuvė: 75 East 7th Street, Tel.: OR 4-3930

Mūsų firmos geriausia rekomendacija — tai tūkstančiai pastovių klientų visoje Amerikoje

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŲSŲ ARTIMIESIEMS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lyvoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai

Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis
 Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą

PAMEGINKITE UŽEITI PAS MUS IR BŪSITE PATENKINTI

Specialios nuolaidos kalėdinėms dovanoms

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

200 ORCHARD STREET NEW YORK 2, N. Y.
 Tel.: AL 4-8319

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!

Tamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostiumams ir švarkams, moterų eilutėms, suknelėms bei švarkams. Maišytos ir rayoninės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.

K & K FABRICS

1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.
 Telefonas: ELizabeth 4-1711

ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO
 Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo \$9.50 už pilną eilutę

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. GR 7-1130
 DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA

DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ

vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
 Audiniai yra angliškos ir vietinės vilnos, šilko ir medvilnės

Specialiai žemos kainos tiems, kurie siunčia audinius į užsienį.

Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klientam. Prašome užėti ir pasižiūrėti!

IONO IR ANGELINOS ANDRIULIŲ IR JŲ ŠEIMOS

MICHIGAN FARM SŪRIS

Fountain, Michigan

Jūs esate namuose ar kur keliaujate, visuomet reikalaukite Michigan Farm Sūrio. Šis sūris jau per ilgus metus gaminamas Iono ir Angelinos Andriulių ir jų šeimos, Fountain, Mich.

REIKALAUKITE TIK MICHIGAN FARM SŪRIO

Jeigu abejojate, paprašykite pamėginimui. Jūsų skonis jums pasakys. Mes norime, kad Jūs patys būtumėt sprendėjas. Mes esame labai dėkingi sūrio mėgėjams ir geresniems krautuvėms, kad Jūs tiek išpopuliarinot Michigan Farm Sūrį, kuris paliko visų mėgiamausiu. Mes pasizadame ir toliau jums gaminti tik patį geriausią sūrį.

MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC.

Vieninteliai šio sūrio gamintojai FOUNTAIN, MICH.

Aptarnavimui ir informacijai rytuose prašome kreiptis.

PETER LISAUSKAS

69-15 53rd Avenue, Maspeth, N. Y. Tel. TW 4-8087

VICTOR ABECŪNAS

351 Park Street, New Britain, Conn. Tel. BA 3-1342

JONAS JAKUBAUSKAS

634 N. Denison Street, Baltimore, Md. Tel. Longwood 6-2622

MECISLOVAS KAVALAUSKAS

24 Prospect Street, Hyde Park, Mass. Tel. Hyde Park 3-3975

GEORGE GALONAS

1400 Caniff, Detroit, Mich. Tel. T. O. 8-7062

STANLEY METRICK

1804 W. 47th St., Chicago, Ill. Tel. Yards 7-8393

JOHN SHURNA

5418 So. Albany, Chicago, Ill. Tel. Grovehill 6-7783

ALLAN STEWART

4310 No. Broad St., Phila., Pa. Tel. Glazstone 5-1310

Truputis papildymų dėl dr. Jono Šliupo

Neseniai perskačiau rugsėjo 22 "Darbininką", kur dr. J. Januškevičius davė keletą atsiminimų apie dr. Joną Šliupą straipsnyje "Du broliu — du kontrastu". Čia veda palyginimą tarp dviejų žinomų brolių, Jono ir neseniai Lietuvoje mirusio Roko Šliupo. Ir tarp kitko rašo: "Nors Jonas vėliau tapo katalikijos, ypač dvasininkų, priešas, bet gimnazijoje jis buvo pamaldus... Gyvendamas kurį laiką Jungtinėse Amerikos Valstybėse, jis bendradarbiavo su kun. A. Burba, padėjo įkurti lietuviškas parapijas... Sunku pasakyti, kas paveikė jį, kad jis vėliau neketė katalikų, ypač dvasininkų".

Visada sunku pasakyti apie kito žmogaus sielą ir jos paslaptis. Dr. Jonas Šliupas savo pažūrose ir tikybą ir katalikybę nebuvo visada vienodas. Ilgą laiką jis laikėsi ateistinių pažiūrų, kurios neigia ne tik katalikybę, bet ir betkokį tikėjimą antgamtiniais dalykais. Ta prasme jis yra daug rašęs ir prakalbų prisakęs. Jis tiek pat smarkiai gynė savo idėjas, kaip kiti gina sąvijas. Į amžiaus pabaigą jis buvo ramesnis, bet vistiek sugrįžęs į Lietuvą buvo įsteigęs, rodos, Etninės Kultūros Draugiją, kurią vadino laisvamaniška. Laisvamaniškumas jam nereiškė būtinai bedievybę, bet laisvą manymą ir nepripažinimą to, ko žmogaus protas negali suimti ir patikrinti. Jonas Šliupas — nebuvo koks "mirtinas" katalikybės priešas.

Kas rūpinosi

(Atkelta iš 5 psl.)

aikšinti ano meto sąlygomis, nesitikint, kad Lietuva galėtų būti visai nepriklausoma, ir tuo pagrindu, kad socialdemokratų mintis buvo nukreipta į federaciją, į tautų ir valstybių susijungimą pagal marksistinio socializmo siekimus.

Sekant tarptautiniu socializmu, kuris organizavosi į politines partijas, panašios partijos kūrimo reikalas kilo ir Lietuvoje. Pradžioje jungėsi kartu lietuviai ir lenkai kalbantieji. Kalba neturėjusi skirti, bet ji išskyrė ir nuo lietuvių socialdemokratų atbloškė net tokį bajorvaikį Feliksą Dzeržinskį, pirmąjį čekos viršininką bei organizatorių. Gerai, kad tas kruvinas ir gėdingas vardas nuo lietuvių socialdemokratų atitoko. Vis dėlto lietuvių socialdemokratų partijos pobūdis liko stipriai internacionalinis. Ši partija išaugo iš tarptautinio marksistinio judėjimo.

Kitoms politinėms lietuvių partijoms buvo sunkiau greitomis susiformuoti ir reikiamą politinį programinį vienetą. Jos turėjo ieškoti savo kelio, tuo tarpu socialdemokratai jau turėjo pavyzdį. Bet kas pirmesnis, nevisada dar esti geresnis ir tik dėl savo pirmumo nėra statytinas ant piedestalo. Juo labiau dėl Lietuvos nepriklausomybės reikalavimo, nes ta mintis, kaip minėjome, kitų lietuvių srovių buvo jau anksčiau keliama ir be minties federuotis su kitomis tautomis. Tai ypač išryškėjo Petrapilio seime 1917 metais (B.d.)

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Solistė Lionė Juodytė — Mathews yra įdainavusi naujų H. F. ir Stereo plokštelių albumą su Rutos chor. Albume yra 16 dainų. Išleido Request Recording Company vardu "Dainos iš Lietuvos". Plokštelės galima gauti pas J. Ginkų, 495 Grand St., Brooklyn 11, N.Y., Darbininko administracijoj, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N.Y., Jokūbą J. Stuką, 1264 White St., Hillside, N.J., Alex Mathews, 256 Union Ave., Brooklyn 11, N.Y. Kaina 4.98 dol. Siunčiant užsakymus didesniais kiekiais ir krautuves, duodama nuolaida.

Tai rodo, kad jis antrą kartą veddamas Lietuvoje, sutuoktuves atliko katalikų bažnyčioje. Tiesa, pareikšdamas, kad tai turėjęs daryti iš prievartos, nes Lietuvoje tada nebuvo civilinės metrikacijos teisėtos praktikos.

Amerikoje dr. Jonas Šliupas gyveno ne "kurį laiką", bet daugiau nei per tris dešimtmečius. Mes, vyresnieji Amerikos lietuviai, tuos laikus daugelis gerai prisimename, tai buvo mūsų jaunystės ar vaikystės metai. Amerikon atvykęs dr. Jonas pirmiausia galvojo ne apie tikybą, bet apie mūsų tautos, apie lietuviškumo reikalus. Ir čia iš karto susidūrė su katalikų kunigais ir pradėjo prieš juos kovą. Kad jis nekovojų prieš katalikybę, tai parodo jo bendradarbiavimas su kun. A. Burba, kuris savo tikru lietuvišku patriotizmu tada labai skyrėsi nuo kitų kunigų. Bet jis kovojų prieš kitus lietuvių kunigus, kurie lietuvius vertė lenkais, o klebonijose visur privačiai varė lenkų kalbą ir tik su jais nemokančiais parapijiečiais lietuviškai tesikalbėdavo. Tokių paprotį kunigai atsivežė iš Lietuvos, kur į lenkų kalbą buvo žiūrima, kaip į "kultūringą" ir "katalikišką", o į lietuvių, kaip nekultūringą ir pagonišką.

Jonas Šliupas kaip levas šoko prieš tą paprotį ir mūsų išeivių nutautinimą. Jis kurstė ateivius ir ne kartą mėgino priversti lietuvių kunigus su žmonėmis vartoti tik lietuvių kalbą. O kaip žinoma, nuo seno buvo toks paprotys, kad tą, kuris kunigus kritikuoja, nors jų ne visi elgesiai būtų pagirtini, greit ima apšaukti ne tik kunigų, bet ir tikėjimo priešininku. Toks gandas apie Šliupą susidarė dar anksčiau, negu jis buvo pradėjęs kovą prieš tikybą. Gi vis daugiau ir daugiau apšaukiamas bedievių ir blogų žmogumi, jis vėliau iš tikrųjų, kantrybės netekęs, sustiprino savo antireligišką akciją.

Dr. J. Januškevičius dar primena: "Man teko girdėti keletą jo prakalbų. Keista, kad jis beveik kiekvienoje primindavo žmonėms nebučiuoti rankų nei kunigams, nei vyskupams"... Rankų bučiavimas kažin ar yra tikrasis lietuvių tautinis paprotys. Gal daugiau jis buvo lenkiškas ir tai buvo vergijos ir baudžiavos laikų liekana. Tų liekanų ir su jomis susijusių papročių dr. Jonas (ir ne jis vienas!) labai nemėgo ir piestu šokosi. Mano augimo metais Amerikoje, maždaug prieš 60 metų, to rankų bučiavimo papročio nebuvo, bet jį varėjo ateiviai iš Lietuvos ir rytų Europos. Aišku, kad raginimas nebučiuoti rankų kunigams dar nereiškia "kovos prieš katalikybę". Anais laikais Amerikos lietuvių kunigų ir parapijų gy-

venime, šalia šviesių, buvo labai daug ir tamsių pusių, kurios piktindavo žmones. Dėl to nemaža atsirado "šiaudinių katalikų" ir taip pat tų, kurie išėjo atviro kovon ne tik prieš kunigus, bet ir prieš religiją.

Dr. J. Šliupas buvo vienas iš didžiausių Amerikos lietuvių pionierių. Jei dar ir šandien iš tų laikų yra užsilikę nemaža tikrų lietuvių, tai prie jų tautinio susipratimo daktaro Jono visur buvo žymiai prisidėta.

Anot dr. Januškevičiaus, Jonas buvęs "stačiokas", o jo brolis Rokas "švelnus ir patrauklaus būdo", todėl turėjęs draugų aplink save. Taip, gyvendamas Amerikoje, savo raštais ir prakalbomis dr. Jonas buvo smarkus, šiurkštus, "stačiokas", — lygiai, kaip ir kone visi kiti to meto skirtingų pakraipų žmonės. Prieš 60 — 50 metų Amerikos lietuviai, net ir jų vadai, vartodavo gana nešvelnių stilių. Šiandien, laimei, laikai yra gerokai pasikeitę. Gerai nežinau dr. Roko draugų skaičiaus didumo, bet puikiai atsimenu dr. Jono draugų būrį Amerikoje. Jo draugų būrys čia buvo didelis, tikrai didelis — siekė tūkstančių ir daugiau. Dr. Jonas buvo toks, kurio vieni tūkstančiai karštai neketė, o kiti tūkstančiai ne mažiau karštai mėgo ir mylėjo. Tebūnie švelnus jo pelenams Chicago Tautinių Kapinių oras, nes jis iš širdies, kaip tik mokėdamas, dirbo Amerikos lietuvių bei ir Lietuvai.

Juozas J. Bachunas
Sodus, Mich.

P.S. Redakcijos paaiškinimas bus kitame numeryje.

TUTORING

KONIGIN INSTITUTE

NAMŲ MOKYTOJAS — geriausia PAGELBINTI MOKYKLĄ ir SUAUGUSIŲ PARUŠIMAS 3 sritims: filosofijai, matematikai, kalboms 35-64 79th St., Jackson Heights 72, N. Y. Tel.: IL 8-0808

HOTELS

THE BRIGANTINE

On the Beach at Ocean's Edge BRIGANTINE, N. J. 7 Minutes from Atlantic City. 150 Rooms \$2.50 up Eur. Plan \$5.95 up with Meals Free Parking. Cocktail Lounge. Ph. 6-7854. In NYC Ph. Enterprise 6204

NURSING SCHOOLS

ST. MARY'S SCHOOL OF NURSING

135 South Center St., Orange, N.J. Conducted by the Sisters of St. Francis, Hastings-on-Hudson, N.Y. For information write or phone — Sister Mary Noreen, R.N., M.A. Director OR 4-7700.

HOME BUSINESSES

IN SACRED HEART PARISH, in Catskill, N. Y. — Gas station (2) pumps and garage, modern 5-room house, main highway, 410x242, room for cabins, lunch trade and truck trade or used car room; write Kerigan's, Box 271, RD 2, Catskill, NY

SPECIAL NOTICE TO OUR OUT-OF-TOWN GROUPES WHO WILL BE VISITING NEW YORK THIS SUMMER. WE HIGHLY RECOMMEND THE FOLLOWING RESTAURANTS FOR DELICIOUS FOODS - EXCELLENT SERVICE - AND REASONABLE PRICES.

TRINCHI'S (Formerly Villa Betty's)
Enjoy a complete dinner with Floor Show in our cool, cool ocean-front dining room. Choice of Shore Dinner, Italian-American cuisine or Special Shore dinner. Complete price from \$3.25 to \$4.90 for dinner and show AIR CONDITIONED. FREE PARKING

CARRIAGE DRIVE RESTAURANT AND SHOP, Hamden, Conn.
ATwater 8-9346
One of most glamorous restaurants in New England. French Provincial thru-out. Complete lunch \$1.50-\$2. Dinners \$2.50-\$5. Banquet facilities. Closed Monday.

DISPLAY

FOR GENERAL CONTRACTING contact
A. M. HUNTER & SON INC.
19 South Dutcher St.
Irvington-on-Hudson, N. Y.
LYric 1-9000
Special consideration given to Religious Institutions

ALL KINDS OF CLOCKS & WATCHES REPAIRED
Guaranteed
45 years of Experience
SWISS AMERICAN
7 W. Prospect Ave.
Mount Vernon, N. Y.
MO 4-7424

O'DONNELL'S
WINDOW CLEANING SERVICE
238 E. 58th St., N. Y.
PL 1-0653
Serving
Manhattan's East Side Only

INSTRUCTIONS

VETERANS' TRAINING PROGRAM
ELECTRICAL
CABINET MAKING
AUTO MECHANICS

McKee Vocational High School
St. Mark's Place, St. George,
7-10 P.M. Mon. thru Fri.

FARM & ACREAGE

IDEAL FOR CATHOLIC INSTITUTION IN FLORIDA, N. Y.
Black dirt farm w/ house, 43 acres under cultivation, onion, lettuce, celery etc. On highway. Owner, 231 Broadway, Paterson, N. J.

AR 4-4486.

BLACK HATS FOR THE CLERGY — Buy Direct From Factory at Lowest Prices

FINEST NAME BRAND QUALITY
MEN'S, LADIES' and CHILDREN'S HATS — CAPS — NOVELTY HATS and BRIDAL HEADWEAR

MODERN HATTERS

313 3rd STREET, JERSEY CITY
BRANCH AT: 490 COMMUNIPAW AVE., JERSEY CITY — OLDFIELD 9-9300

VACATION TOURS OF CATHOLIC INTEREST

October - November Departures
For information: **YONKERS TRAVEL BUREAU**
180 S. Broadway, Yonkers — YO 3-9248

LET IRVELEE, BUILDING AND DESIGN MODERNIZE YOUR HOME
Specializing in: HOME IMPROVEMENTS — GENERAL CONTRACTING
Financing Arranged
19 Sohanectady Ave., Brooklyn, N. Y. — PR 8-7783

MICHAEL ROMANELLI & SONS

Bundled Newspapers, Rags, Brass, Copper, Lead and Scrap Iron
Delivered to our Shop — — — — — Open Saturdays
101-60 99th STREET, Ozone Park 16, N. Y. Phone Virginia 9-4960

DUROW'S

RESTAURANT - COCKTAIL LOUNGE

for "INCOMPARABLE FOOD" Where People Meet by Choice not by Chance
Luncheon and Dinner Served Daily — Special Sunday Dinner
We Cater to Weddings, Anniversaries, Social and All Club Affairs up to 350
FREE PARKING
Special Attention to Funeral Luncheons
For Complete Information Call EV 2-9348

DANCING EVERY SATURDAY NIGHT

81-01 MYRTLE AVENUE, GLENDALE Res. EV 2-9348

HOLY LIGHT

BAŽNYTINIŲ ŽVAKIŲ DIRBTUVĖ

RELIGIOUS CANDLES OF EVERY DESCRIPTION

SAV. B. KUČINSKAS

35 So. 8th Street

Evergreen 7-2155

Brooklyn 11, N. Y.

Resid. Illinois 8-7118

Perkant — parduodant namus, ar išnuojant butus, įvairiausias apdraudos reikalus, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders), Mutual Funds
Kreiptis:

HAVEN REALTY

Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel.: VI 7-4477

Siokiadieniais — 9 val. ryto ligi 9 val. vak.,
sekmadieniais — 1 val. p.p. ligi 5 val. vak.

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

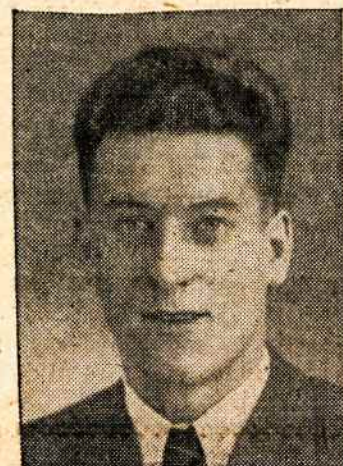
VYTAUTAS BELECKAS
SAVININKAS

1883 MADISON STREET

BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms, ir kitoms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinomis kainomis.

Republic Wine & Liquor Store

322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.

Tel.: EV 7-2089

Sav. M. ir J. JOKUBAICIAI

Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitoms progoms

PAUL'S RESTAURANT

LIQUORS - BEER - WINES

SKANŲS LIETUVISKI UŽKANDŽIAI

Šeštadieniais, sekmadieniais

Griežia J. Mortotaičio lietuviškas orkestras

Sav. P. Višniauskas

31 Spring St., New Britain, Conn. Tel. BA 3-9771

JUOZO IR IZABELĖS MISIŲNŲ

RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausias rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

ROMAN FUNERAL CHAPEL

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

CHARLES J. RAMANAUSKAS

1113 Mt. Vernon Street

Philadelphia 23, Pa.

POplar 5-4110

KARLONAS

FUNERAL HOME

280 Chesnut Street

New Britain, Conn.

Tel. BA. 9-1181

CARROLL FUNERAL HOME, Inc.

PETRAS KARALIUS, savininkas

Laidotuvių direktorius ir balzamuotojas

74 Providence Street

Worcester, Mass.

PL 4-6757

PL 4-1165

DIRSA FUNERAL HOME

Joseph J. & Johanna H. Dirsas

51 PROVIDENCE STREET

WORCESTER 4, MASS.

PLeasant 4-3501

PLeasant 4-3865

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

jaunas ir puikus lietuvis naujos patalpos, skausmo valandoje suteikia puikų patarnavimą.

EDWARD A. ZIGAS FUNERAL HOME

540 East St., New Britain, Conn.

Tel.: BA 9-2242 — 9-9336

Aptarnauja New Britain, Waterbury ir Hartford, Conn.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

BARAS IR RESTORANAS

Lietuviškos gamybos pietūs, vakarienės ir užkandžiai GERIAUSI GERIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS

SPAUDOS KIOSKAS

Salės šokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms prieinomis kainomis. Lietuviškų organizacijų susirinkimams patalpos nemokamai. Visais reikalais kreipiamasi į klubo reikalų vedėją K. Vaitaitį.

280 UNION AVENUE

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. Evergreen 4-9672

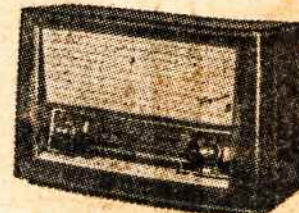
BANGA TELEVISION

Sav. V. ZELENIŠ

3423 FULTON STREET
BROOKLYN 8, N. Y.

TELEFONAS:
APlegate 7-0349

35 iki 40% nuolaidos 1959 metų vokiškos gamybos radio, HI-Fi bei Stereo aparatams. Dideli atpiginimai Admiral bei RCA televizijoms. Geriausia proga įsigyti Fedders oro vėsintuvą (Air conditioner).

Televizijos, HI-Fi bei vokiškų aparatų taisymas atliekamas kvalifikuoto techniko pripažinto RCA.

DARBO VALANDOS: Kasdien iki 7 val. vak.
Pirmadieniais iki 6 val. vak.

A Mutual Investment Fund

Periodic Investment Plans (WITH INSURANCE)

offer you investment units in multiples of \$2,500 with investments as low as \$125 Initially and \$25 Periodically. Group Life Insurance is available to cover the unpaid balance of the Investment Program in the event the Planholder does not live to complete his program. Under a United Periodic Investment Plan with Insurance, you invest in

UNITED ACCUMULATIVE FUND SHARES
a diversified, managed mutual fund with investments in over 100 American corporations.

For Prospectus and descriptive literature, without obligation, fill in and RETURN THIS ADVERTISEMENT

WADDELL & REED, INC.

20 West 9th St. Bldg. Kansas City 5, Mo. Principal Underwriters

REPRESENTATIVE

ADAM STANKUNAS

NAME:

ADDRESS:

CITY:

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

ALR Katalikų Federacijos Kongresui Rengti Komiteto posėdis šaukiamas trečiadienį, spalio 7 d., 7:30 val. vak. Maspeth, prel. J. Balkūno klebonijoje. Po posėdžio bus daroma komiteto fotografija. Visi komiteto nariai maloniai kviečiami dalyvauti.

Kun. Juozas Beleckis, S. J., nuo 1953 metų dėstęs Loyolos universitete Chicagoje, nuo šio rudens persikėlė į Brooklyną, kur pakviesamas dėstyti šv. Jono universitete.

Eglė Žilionytė, New Yorko universiteto siunčiama, rugsėjo 29 išvyko į Prancūziją, kur Sorbonnos universitete gilins prancūzų kalbą.

Steponas Aromiskis, Jr., baigęs American Academy ir rugsėjo 28 Biltmore viešbutyje įvykusiose mokslo baigimo ceremonijose gavo laidotojo ir balzamuotojo diplomą. St. Aromiskis dirbs savo tėvo Stepono Aromiskio laidotuvių direktoriaus įstaigoje, 423 Metropolitan Ave. Brooklyn, N.Y.

Dr. O. Labanauskaitė dirba vienoje siuntinių agentūroje New Yorke ir talkininkauja Balfo siuntinius sudaryti lietuviams į Šibirą ir kitus kraštus. Per Balfą galima užsakyti štandartinius siuntinius, kurių turinys ir kainos buvo paskelbtos Darbininke nr. 65, 7 pslp.

Skautai ir skautės ruošia iškilą į Bear Mountains. Renkasi spalio 11 d., (sekmadienį) 9 val. r. Pier 81, West 41 St., Manhattane. Kelionė ten ir atgal vienam asmeniui kainuos 2 dol. ir 90 centų. Laivas grįžta į Manhattaną tos pačios dienos vakare 8 val.

Zigmanto A. Aleksandravičiaus, ieško jo sesuo Ona Šliubauskienė. Prašoma pranešti Z. Aleksandrowich, 384 Keap St., Brooklyn 11, N.Y., arba tiesiog O. Šliubauskieniui, Vilnius, Džukų gatvė 62; 7-3.

Išnuomojamas daktaro kabinetas — ofisas su visais gydytojo įrengimais 16 Linden St., Brooklyn 21, N.Y., prie Gates Ave. stoties Broadway traukinio linijoje. Tel. GLenmore 5-0894.

Stepo Zobarsko paruošta lietuvių rinkinių novelių antologija anglų kalba jau spausdinama; pasirodys dar šį rudėnį.

Ateities žurnalo rugsėjo numeris jau išsiuntinėtas skaitytojams. Spalio numeris visai baigiamas suredaguoti. Medžiagą lapkričio numeriui prašom siųsti iki spalio 15.

Dail. V. K. Jonyno vitražų studija dabar daro vitražus vienai seserų koplyčiai Montanoje. Neseniai baigė vitražus Naragansett, R. I., bažnyčiai.

Iš redakcijos dingio Lietuvių Enciklopedijos I tomas. Kas jį yra pasiskolinęs, prašom grąžinti.

Povilas Osmolskis prieš ketletą savičių persikėlė į savo namus. Adresas: 84-22 113 St., Richmond Hill 19, N.Y. telef. VI 7-0325.

Darbininkui paremti aukojo

U. Stumbrienė, Long Island City — 15 dol.; K. Baltrušaitis, Kennebunkport, Me., K. Savičūnienė, Brooklyn, N.Y. — po 10 dol.; O. Skabeikienė, Hollywood, Fla., U. Matulionienė, K. Kazakevičienė, B. Valužienė, Brooklyn, N.Y., Coollar, Kearny, N.J., Chlamauskai, — po 5 dol.; S. Gudaitienė, Moretown, Vt., A. Lingienė, Bloomfield Hills, Mich. — po 4 dol.; M. Voicekaskas — 3,50 dol.; Z. Zabitiene, Brooklyn, N.Y. — 3 dol.; M. Tamašickas ir A. Sharry, Brooklyn, N.Y., J. Adomaitis, Paterson, N.J., S. Ramškienė, Hempstead, N.Y., — po 2 dol.; Carrol Morris, M. Pakuktaitė, J. Lukošius — po 1,50; V. Urbonavičiūtė, Brooklyn, N.Y., J. Dubix, Austinburg, Ohio, J. Grigas, Lowell, Mass., B. Racevičienė, Cleveland, Ohio, M. Yucis, Baltimore, Md., G. Alksninienė, Brooklyn, N.Y., Myk. Cibas, Great Neck, N.Y., Ant. Stankus, Paterson, N.J., Jieva Paulauskienė, Watertown, Conn., Kilkis, Kearny, N.J., J. Bartkus, Richmond Hill, N.Y., J. Rukaitė, Great Neck, N.Y. — po 1 dol. Nuosirdų ačiū taria

Darbininko administracija

Ieškomas Liudvikas Steckis, gyvenęs Chicagoje. Yra žinių, kad prieš ketletą metų yra miręs. Kas apie jį žinotų, prašome pranešti S. Steckiui, 133 Logan St., Brooklyn 8, N.Y. Yra svarbus reikalas.

Worcesterio meno mėgėjai Bostone

Worcesterio meno mėgėjų ratelis spalio 18 So. Bostono aukštesniosios mokyklos (Thomas Park) salėje stato D. Andriulio dviejų veiksmų operetę „Viengungiai“. Vaidins: Balandą — ūkininką — V. Roževičius (bosas), Ireną, jo dukterį — I. Savickienė (sopranas), Dugėlą, studentą — V. Prapuolėnį (baritonas), viengungius: Zikarą — St. Raudonis (tenoras), Paukštelį — J. Naikelis (baritonas) ir Serbentą — K. Adomavičius (bosas); Onutę, tarnaitę — I. Kauševičiūtę (sopranas). Operetę akompanuoja muz. J. Beinoris, režisuoja Pr. Račiukaitis, dekoracijos J. Brantono ir J. Naikelio. Vaidinime dar dalyvaus grupė choristų.

Antroje dalyje girdėsime moterų ir vyrų choras. Moterų choro grupę išpildys: Sėdžiū po langeliu — St. Šimkaus, Plaukia Nemunėlis — L. Andriulio, Serenada — Franz Schubert, Žydrasis Dunojus — Johann Strauss. Vyrų choras: Vai tu diemėdėli — T. Brazio, Valio piovėjėliai — K. V. Banaičio, Kam šėrei žirgelį — J. Gruodžio, Valsas — S. dur — J.

Brahms, valsas „Gerk“ — S. Remberg, Maršas „Kareivių daina“ — C. Gounod. Diriguoja muz. J. Beinoris, akompanuoja O. Keršytė.

Bostono lietuviams bus proga išgirsti kaimyninės lietuvių kolonijos meno mėgėjus. Ligi šiol jie daugiau reikšėsi savam mieste ir Providence, kur vargonininkauja jų vadovas muz. J. Beinoris. Didelių meno pretenzijų jie neturi, bet turi didelės meilės ir aukos lietuviškam žodžiui ir dainai. Gi tos aukos ir meilės imame pamažu pritrūkti. Vis mažiau kas nori dainuoti bei vaidinti ir vis mažiau beateina dainos pasiklausyti. Kai scenoje aukojamasi, gera būtų tos aukos daugiau pajusti ir publikoje, gausiau atsilankant.

Vaidinimo pradžia 3 val. popiet. Vaidinimą globoja prel. Pr. Virmauskis. Pelnas skiriamas Darbininkui paremti. Maloniai kviečiami atsilankyti visi Bostono ir apylinkių lietuviai.

SCENOS iš „Viengungių“ operetės.

1959 Rugsėjo mėn. 30 d.

KVIETIMAS

KVIEČIAME VISUS Į TT. PRANCISKONŲ

SPAUDOS VAKARA

įvyksianti

Oct.-Spalių mėn. 18 dieną,

sekmadienį 3 val. p.p.

THOMAS PARK HIGH SCHOOL AUDITORIJOJE
So. Boston, Mass.

Šio vakaro svarbiausia atrakcija — D. Andriulio 2 veiksmų operetė „VIENGUNGIAI“ su Choro koncertu, kuriam vadovauja ilgametis muzikas J. Beinoris. Operetės statytojai: Meno mėgėjų ratelis iš Worcester, Mass.

Užtikrindami Jums puikų vaidinimą su malonių koncertu, lauksime Jūsų atsilankymo.

Ta pačia proga visi Pranciškonų leidiniai bus galima užsisakyti papigintomis kainomis: „Darbininkas“ metams tik už \$5.00, „Aidai“ — \$5.00, „Varpelis“ — \$2.00. Bus didelis lietuviškas spaudos kioskas.

Kviečiami visi apylinkės lietuviai gausiai dalyvauti ir tuo pačiu paremti katalikiškąją Pranciškonų spaudą.

RENGEJAI

BOSTONO ŽINIOS

Studentų Ateitininkų Sąjungos centras ir dauguma valdybos narių šiemet išrinkta iš Bostono studentų: pirm. Sigitas Leimonas, vicepirm. Mykolas Pakštys, sekretorės Birutė Duobaitė ir Lilija Keturakytė (abi iš Brocktono), prot. sekr. Dalila Mockapetrytė, išdinininkas Stasys Žižniauskas, specialiu reikalų vedėjas Eligijus Sužiedėlis (Brockton, Mass.).

Miesto majoro pirminiuose rinkimuose daugiausiai balsų gavo John E. Powers, Massachusetts senato pirmininkas, kurio rinkiminis skelbimas buvo Darbininke rugsėjo 18, pasirašytas adv. Jono Grigaliaus, Manoma, kad John E. Powers galutinuose rinkimuose bus išrinktas Bostono majoru.

Antano Kneišio vadovaujamos lietuvių radijo programos 25 metų sukaktis bus paminėta spalio 11 d. 5 val. popiet. Banketas įvyks lietuvių piliečių klubo salėje.

Balfo skyrius 15 metų šalpos darbui atžymėti rengia jubilėjinį banketą spalio 25 lietuvių piliečių klube. Banketą globoja prel. Pr. Virmauskis. Banketo dalyviai bus apdovanojami ženkliais prisiminti Balfo šalpos darbui. Kitos organizacijos prašomos tą dieną nieko neruošti.

Bostono Lietuvių Kultūros klubo vadovybė šiemet sudaro pirm. A. Mažiulis, J. Adomavičienė, O. Girnienė, A. Matjoka ir V. Žiaugra. Naujoji valdyba išrinkta dar pavasarį — gegužės 23. Po atostogų pirmasis susirinkimas įvyko rugsėjo 26. St. Santvaras susirinkime priminė šiemet mirusį Lietuvos rašytoją Petrą Vaičiūną. Pirmininkas A. Mažiulis apžvelgė šios vasaros žymesnius kultūrinius pasiekimus lietuvių gyvenime.

Dr. Marija Alseikaitė - Gimbutienė spalio 2 išvyko į Europą visam mėnesiui. Ji skaitys iš archeologijos paskaitas Anglijoje ir dalyvaus archeologų suvažiavime už geležinės sienos — Čekoslovakijos sostinėje Pragoje. Tą konferenciją šaukia Jungtinių Tautų komisija mokslo, auklėjimo ir kultūros reikalams. Dr. M. Gimbutienė su ta komisija turi ryšį jau nuo 1951 metų.

Lietuvių Radijo Valandos Programa perduodama sekmadieniais

WHIL — 1430 kilocycles — Medford, Mass. Kiekvieną sekmadienį nuo 11 iki 12 val. vidurdienio. Jei norite ką nors pasveikinti ar pranešti, tai asmeniškai idukite ar siųskite vedėjų ANTONIUI F. KNEIŠIUI — Lithuanian Radio Hour, 50 Cottage St., Norwood, Mass. Skyriai: Lithuanian Furniture Co. — O. Ivaškai, 323 W. Broadway, ir John Roman, jr., P.O. Box 32, So. Boston, Mass.; Antanas Daukantas Market, 187 Webster Ave., Cambridge, Mass. Telefonai: NORwood 7-1449; SOuth Boston 8-4618 ar 8-1940; KIRkland 7-8553.

RADIO PROGRAMA

Lietuvių Radio programa iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekmadieniais nuo 2:30 iki 3:00 val. dieną. Perduodamos vėliausios pasaulinių žinių santraukos, dainos, muzika, ir „Magdūtės pasaka“.

Biznio reikalais kreiptis į Baltic Florists gėlių bei dovanų krautuvę, 502 E. Broadway, South Boston. Tel. AN 8-0489. Ten gaunamas ir „Darbininkas“.

STEPONAS MINKUS

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa

WKOX, 1190 kilocycles Framingham, Mass. Sekmadieniais

Nuo 8 iki 9 val. ryte

VEDEJAS — P. VIŠČINIS 47 Banks St.

BROCKTON 18, MASS. Tel. JUNiper 6-7209

Prėinamiausiomis kainomis su labai gerom išsimokėjimo sąlygom ir pristatymu į vietą iš ONOS IVASKIENĖS

BALDŲ KRAUTUVĖS

galima gauti butui moderniški baldai, įvairios lempos, vaikams lovutės, virtuvės reikmenys ir k.

LITHUANIAN FURNITURE CO.

366 West Broadway, So. Boston 27, Mass. Off. Tel.: AN 8-4618

Res.: AN 8-5961

Krautuvėje galima gauti DARBININKĄ, pratesti prenumeratą arba užsisakyti naujai.

GERIAUSIŲ PASAULYJE rašomų mašinų katalogus ir informacijas su viso pasaulio raidymais gausite veltui, tik praneškite savo adresą:

J. L. GIEDRAITIS, 1632 Broad Street, Hartford, Conn.,

Sąžiningas patarnavimas

Evergreen 8-9794

M. and Z. Collision Works

JULIUS MALDUTIS savininkas

Sulankstytų automobilių daiktų ištiesinimas, pakėlimas naujoms, dažymas ir poliravimas

937 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

William J. Drake- Dragūnas

LIETUVIS ADVOKATAS

Telefonas Hlkory 1-5220

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. Evergreen 7-4335

Stephen Aromiskis

(ARMAKAUSKAS)

Graborius-Balsamuotojas

MODERNISKA KOPLYCIA

423 Metropolitan Ave.

Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(BIELIAUSKAS)

FUNERAL HOME

M. P. BALLAS—Direktorius

ALB. BALTRONAS-BALTON

Reikalų Vedėjas

660 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Evergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS

BALSAMUOTOJAS

231 Bedford Ave.

Brooklyn, N. Y.

Evergreen 8-9770

J. B. Shalins

Šalinskas

Laidotuvių Direktorius

84-02 JAMAICA AVE.

(prie Forest Parkway Station)

Woodhaven, N. Y.

Suteikiama garbingas laidotuvės.

Koplyčios nemokamai visose

miesto dalyse; veikia ventiliacija

Tel. Virginia 7-4499

Waitkus

FUNERAL HOME

197 Webster Avenue

PRANAS WAITKUS

Laidotuvių Direktorius

ir Balsamuotojas

Cambridge, Mass.

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dienų ir naktį

Nauja moderniška koplyčia šer-

menimis dykai. Aptarnauja Cam-

bridge ir Bostono kolonijas žė-

miausiomis kainomis. Kainos tos

pačios ir į kitus miestus.

Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

Phone: EV 4-2318

A. ANDRIUSKEVICIUS

LAIKRODININKAS
JUVELYRAS
Aukšas, Sidabras, Delmantai
Laikrodžiai

485 GRAND STREET
BROOKLYN 11, N. Y.

Stephen Bredes, Jr.

ADVOKATAS

37 Sheridan Ave.
Brooklyn 8, N. N.

Tel. APplegate 7-7083

"Lietuvos Atsiminimų"

RADIO VALANDOS

JAMUŠKAS METIS DAINOMIS,
MUZIKA, LIETUVIŠKŲ DAINŲ
PRAMENA DIDŽIOJO NEW YORKO
NEW JERSEY IR CONNECTICUT
LIETUVIAMS NAUJAI
MUSIŲ TEVŲ KRASIJA
MUSIŲ TEVŲ KRASIJA

SEKMDIENIAIS nuo 4:00 iki 5:00
1330 KL.
1330 KL.
1330 KL.

STOKAS

1264 WHITE ST. HILLSIDE, N.J.
WAVERLY 6-3325